THE LIBRARY OF CONGRESS (GRATIS)
REFERENCE DEPARTMENT
SERIALS DIVISION
WASHINGTON, DC 20025 DM

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

Vol. LXXXI Kaina 30 c. ANTRADIENIS — TUESDAY, LAPKRITIS — NOVEMBER 3, 1987 Nr. 214

„LKB Kronika" Nr. 73

(Tęsinys)

Eina nuo 1972 metų. Perskaitęs duok kitam! Jei gali, padaugink!

Mūsų kaliniai

Rašo Povilas Pečeliūnas:

„... Aname laiške aprašiau, kodėl man patiko nuo pat paauglystės metų Ibseno ‚Brando'. Reziume tokia, patiko todėl, kad ‚Brande' daug minčių jau buvo mano širdyje. ‚Brandas' tik aiškiau ir įtaigiau formavo, todėl būtų klaida mane laikyti ‚Brando' sekėju. Juk malonu, kai surandi kuriam nors veikale mintis, kurios jau yra tavo širdyje. Tai toks dar priedas prie ‚Brando'.

...Taip, Danutę sunku rasti namie. Ji dirba, o visą kitą laiką aukoja mano jau tris metus nuo ligos patalo nesikeliančiai senutei Motinai, kurios gyvybę palaiko tik begalinis troškimas dar mane pamatyti.

...Rašote ‚turite vilties!' Tokiam, koks aš esu, realybė neteikia nė mažiausio pagrindo ‚vilčiai'. Visos iliuzijos veda prie absurdiškos ‚filosofijos'... kurią jūs įrašėte aforizmu: ‚Ir ožys sotus, ir kopūstas sveikas'. Neblogai žinau filosofiją, istoriją, o tokio atvejo negirdėjau. Esu perskaitęs apie keisčiausius stebuklus knygoje ‚Visų metų šventųjų gyvenimai'. Deja, ir ten analogo neradau. Nebent tuo metu ‚ožys' ‚stebuklo' dėka pasijuto ‚sotus'. Bet tokiu atveju, kuo dėtas ‚kopūstas'? Išnyksta ryšys. O jei yra bent mažiausias ryšys tarp ‚ožio' ir ‚kopūsto', tai visada kopūstas yra sugraužiamas.

O gal čia ‚pati naujausia filosofija", kurios dar niekas nepublikavo? Jei taip, tai kodėl nenurodei to ‚filosofo'?

Na, užteks apie tai. Tema tokia niekinga, kad gaila ir popieriaus ir laiko.

Pas mus dar ilgai bus žiema, o pas jus turbūt jau pavasariu dvelkia. Ir Velykos ne už kalnų, balandžio 19 d....

...Nebarkite širdyje, jei ką ir grubokai parašiau. Matot, negaliu būti švelnus, kai kiekvieną dieną tenka susidurti su ledjūrio svilinančiu vėju..."

Igrim, 1987.III.4.

(Bus daugiau)

Prezidentas R. Reaganas kalba spaudos konferencijoje, pranešdamas apie viršūnių konferenciją. Kairėje — Valstybės sekretorius G. Shultzas, o dešinėje — Sovietų Sąjungos Užsienio reikalų ministeris E. Shevardnadze su vertėju Baltųjų rūmų spaudos salėje.

Sovietų Gorbačiovas atvyksta pasirašyti sutarties

Prezidentas ruošiasi vizituoti Maskvą

Washingtonas. — Prezidentas pranešė, jog Sovietų Sąjungos komunistų partijos vadas sutiko atvykti į Washingtoną ir čia gruodžio 7 dieną pradėti pasitarimus ir pasirašyti abu kraštus liečiančią sutartį eliminuoti vidutinio nuotolio ir trumpesniųjų distancijų branduolines raketas.

Šis pranešimas pabaigė įvairius gandus apie viršūnių susitikimą. Pranešimą padarė pats prezidentas po pasitarimo su Sovietų Sąjungos Užsienio reikalų ministeriu E. Shevardnadze, kuris įteikė jam Gorbačiovo laišką. Gorbačiovo vizitas bus pirmas po 1973 m., kai tada lankėsi tuometinis sovietų vadas Brežnevas. Prezidentas pasakė, kad jis mano važiuoti į Maskvą 1988 m. pirmojoje pusėje, jei bus susitarta sumažinti ilgųjų distancijų strategines raketas per pusę. Prezidentą į spaudos konferencijų salę atlydėjo Valstybės sekretorius G. Shultzas ir Sovietų Sąjungos Užsienio reikalų ministeris E. Shevardnadze.

Susirūpinimas jo saugumu

Prezidentas norėjo, kad Gorbačiovas apsilankytų jo ūkyje Californijoje ir pavažinėtų po Ameriką, bet to plano atsisakyta saugumo sumetimais. Sovietai nedrįsta rizikuoti. Šalia sutarties pasirašymo, išleistame bendrame amerikiečių — sovietų pranešime, rašoma, jog bus svarstomi ryšiai tarp abiejų kraštų, įskaitant žmogaus teises ir regioninius konfliktus Afganistane, Persų įlankoje ir kitur. Gorbačiovo griežta darbotvarkė, manoma, yra ir todėl, jog nenorima perdaug besusirišti su šia administracija. Jo vizitai kituose Amerikos miestuose galėsią būti vėliau, kai bus išrinktas naujas prezidentas.

Rengiamos žydų demonstracijos

New York Times rašo, jog gali įvykti didelė žydų demonstracija, kuri reikalaus, kad būtų išleisti visi žydai emigruoti. Žydų pagrindinė organizacija planuoja tokią demonstraciją vykdyti gruodžio 6 d., viršūnių konferencijos išvakarėse Washingtone. Tuo būdu nebus trukdoma pačiai konferencijai.

Reporteriai klausė, ar jau viskas sutarta, į tai prezidentas pasisukęs į Valstybės sekretorių, atsakė, kad dar ne. „Jei nebus baigta", įsiterpė Shultzas, „tai Shevardnadze ir aš stipriai būsime įspirti mūsų vadų ir sutartis bus baigta laiku". Prezidentas labai juokėsi, o kai vertėjas tai išvertė Shevardnadzai, ir jis garsiai nusikvatojo.

Nedaroma nuolaidų apsigynime

Reaganas betgi pastebėjo, jog nebus jokio lankstumo viename punkte. „Aš pasakiau aiškiai, jog nėra jokio kelio pasiduoti S.D.I. programoje (strateginio apsigynimo), kuria mes tikime, kad ji pasauliui atneš taiką".

Ir senatoriai rūpinasi sutartimi

Senatas, manoma, patvirtins tą susitarimą, tačiau debatai gali būti ilgi. Apie tai jau kalbėjo demokratų daugumos vadas Senate Robert Byrd ir pasmerkė rusus, kad nusiuntė savo kariuomenės dalinius į Afganistaną. Jis, kalbėdamas Senate, pasakė, jog Senatas turi teisę toje sutartyje pareikšti ir savo „supratimą bei rezervacijas". Ypač būsią žiūrima, kad būtų aiškios raketų patikrinimo taisyklės.

Panašiai kalbėjo ir Senato mažumos vadas sen. Bob Dole, kuris yra paskelbęs savo kandidatūrą į prezidentus. Jis sakė esąs susirūpinęs sutarties tekstu. Apie tai žurnalistams prezidentas pasakė, jog Kongrese yra daug abejonių, bet kai bus paruoštas galutinis sutarties tekstas, jos išnyks.

Amerika šiuo metu nori turėti laisvas rankas strateginio apsigynimo programoje, pasakė vienas Administracijos vyresniųjų pareigūnų. Sovietai tą pačią dieną pasakė, jog abi šalys turi teisę didinti arsenalą ilgųjų distancijų srityje, jei ABM sutartis yra panaikinama. Pagrindinė šios sutarties problema yra tame, kaip ta sutartis turi būti interpretuojama. Sovietai nori, kad ši sutartis būtų dar bent dešimčiai metų nepanaikinta, bet Amerikos administracija mano jos laikytis tik iki 1994 metų ir jos aiškinimas yra plačia prasme.

Manoma, kad sovietai šiuo metu būsią daugiau lankstūs, nes įteiktame prezidentui laiške Gorbačiovas nebemini, kad reikia ABM sutartį laikyti nepakeičiama. Tik kad nebūtų nuo jos visiškai atsisakyta. Tame laiške neminima nieko ir apie erdvių bandymus. Toks yra amerikiečių aiškinimas.

Draugas kaltina savo vadą garbės troškimu

Maskva. — Gorbačiovo vienas pagrindinių bendradarbių, kuris buvo už jo paskelbtą programą, partijos komiteto posėdyje apkaltino Gorbačiovą asmeninio kulto propagavimu. Apie tai praneša Vakarų diplomatai.

Oficialūs asmenys pasakojo, jog ši problema iškilo, kai Boris Yeltsin, kuris yra politbiuro narių, bet be balsavimo teisės, ir Maskvos komunistų partijos vadu, netikėtai dramatiškai užpuolė Gorbačiovą nenumatytoje kalboje pilname Centro komiteto posėdyje spalio 21 d. Boris Yeltsin, kuris buvo kantrus Gorbačiovo gynėjas, apstulbino Centro Komitetą, apkaltindamas savo vadą savęs kėlimu ir tai esą kenkia jo paties skelbiamai programai. Jis pasakė komiteto nariams, jog pasitraukia iš Maskvos partijos vado pareigų, nes niekas krašto sostinėje nepasikeitė. Vėliau jis atsiėmė savo pareiškimą.

Centro Komiteto galia

Televizijos žinios parodė jį sėdint su kitais Politbiuro nariais įvykusiame Rusijos respublikos vyriausiajame soviete, parlamentu vadiname. Centro Komitetas susideda iš 300 vyriausių komunistų pareigūnų ir turi savo posėdžius du ar tris kartus per metus. Jis daro sprendimus ir valdo partiją, o to pačiu ir visą kraštą. Šis Komitetas patvirtina tai, kas mažame ratelyje — Politbiure, kuriam vadovauja Gorbačiovas, jau yra nutarta daryti. Bet Centro Komitetas turi galią ir ant Politbiuro. Jis tą savo galią panaudojo 1964 m., kai nubalsavo išmesti Chruščiovą ir į jo vietą įvedė L. Brežnevą.

Kas sudaro centrinį komitetą

Sovietų Centro Komitetą sudaro vyresnieji tautinių partijų bei regionų nariai, vyriausybės, kariuomenės, industrijos, mokslo ir kitų sričių atstovai. Dažnai generalinio sekretoriaus kalba yra spausdinama, bet debatai vyksta slapta ir tai laikoma valstybės paslaptimi. Maskva buvo nustebinta pasklidusia šia žinia iš posėdžių salės. Ir tai buvo kaip tik dieną prieš atvažiuojant Valstybės sekretoriui Shultzui į Maskvą.

Nesutarimai posėdyje

Yelstin taip pat kritikavo ir partijos eilėse antrąjį pareigūną Yegor Ligačevą, kuris atsakė Yeltsinui, jog jis yra blogas menedžeris ir netinka būti Maskvos partijos vadu. Ligačevas kritikuoja ir Gorbačiovą. Tame audringame posėdyje daugelis partijos Centro komiteto narių gynė Gorbačiovą, ypač Politbiuro narys Aleksandras Yakovlevas. Kiekvienas to Komiteto narių prieš Gorbačiovą pasisakymas silpnina jo vedamą politiką viduje ir užsienio klausimais. Ir jei Maskva šį kartą daugiau sužinojo iš slapto posėdžio, tai esą tik Gorbačiovo galsnost politikos dėka.

Boris N. Yeltsin, Maskvos komunistų partijos sekretorius, apkaltino M. Gorbačiovą per dideliu savo asmens išgarbinimu — asmens kultu.

Kai negalima vykti į Washingtoną

Šių įvykių šviesoje yra aiškinama, kodėl Gorbačiovas buvo atsisakęs vykti į Washingtoną viršūnių konferencijon. Tuo pačiu ir vieną kartą sovietų delegacijos neatvykimas į nustatytą posėdį su amerikiečiais paaiškina situaciją. Gorbačiovas tuo metu, kai buvo amerikiečiai Maskvoje, buvo labai užimtas savo vidaus kovą išlaikyti. „Jis negali išvykti iš krašto, kai jo pozicija yra pavojuje ir jis turi saugotis būti švelnus su amerikiečiais", sakė vienas aukštųjų valdžios pareigūnų. Kai Gorbačiovas pasijuto saugus ir stiprus savo pozicijoje, tada jis ir įsakė Shevardnadzei vykti į Washingtoną susitarti dėl jo atvykimo.

Diplomatai laukia spalio revoliucijos sukakties paminėjimo. Ar bus parodytas jungtinis frontas žmonėms ir kaip bus tai pristatyta išoriniam pasauliui? Iš to būsią galima padaryti daug išvadų.

Surado svarbiausią nacį

Damascus. — Nacių ieškotojai iš Izraelio, Vokietijos, Austrijos ir Prancūzijos pagaliau surado, sakoma, vieną didžiausių nacių, kuris dar yra likęs gyvas po Antrojo Pasaulinio karo.

Alois Brunner 1954 m. Prancūzijos teisme, jam nedalyvaujant, buvo nuteistas mirties bausme. Jam dabar 75 metai ir jis gyvena Damascus mieste, Sirijos valstybėje. Prancūzų advokatas Maitre Serge pirmą kartą sužinojo, kad Brunner pabėgo į Egiptą ir po to į Siriją. 1983 m. vokiečiai bandė jį išgauti ir teisti, tačiau Sirijos vyriausybė atsisakė jį išduoti. Sirija visai paprastai paneigė jo buvimą ne vieną kartą. 1985 m. apie jį žinią paskelbė vokiečių savaitraštis „Bunte", turėjęs pasikalbėjimą ir jį nufotografavęs. Niurnbergo teisme per Eichmano bylą įrodyta jį buvus SS vienu iš vadų, kuris specializavosi vaikų žudyme.

Sirija atsisakė jį išduoti

Jungtinių Tautų archyvuose rastoji medžiaga liudija, kad Brunner buvo atsakingas už deportavimą 56,000 žmonių iš Vienos, 43,000 iš Salonikų, 23,5000 iš Prancūzijos ir 14,000 žmonių iš Slovakijos.

Vokietija vėl paprašė Siriją išduoti jį, bet Sirija šį kartą pranešė, jog atsisako tai padaryti, nes Brunner nesąs padaręs tokių nusikaltimų, už kuriuos jis turėtų būti baudžiamas. Austrija pranešė, kad ji daugiau nebeieško jo, tačiau vokiečiai norėtų jį turėti savo krašte ir pravesti teismą. Pats Brunner pasakė, kad jis nesigaili, ką jis yra padaręs.

— **Washingtone** Gynybos sekretorius Caspar Weinbergeris, kalbėdamas Senato Užsienio reikalų komitete, pasakė, jog jei ir toliau tęsis tokia pat situacija Persų įlankoje, Amerika ir jos sąjungininkai turės pasiųsti daugiau karo jėgų.

— **El Salvadoro** apie 400 piliečių sugrįžo į namus, kai prasidėjo komunistų partizanų derybos su teisėta vyriausybe, nors dar tie pasitarimai nedavė konkrečių vaisių.

TRUMPAI IŠ VISUR

— **Molėtai** — nedidelis miestukas, maždaug valanda kelio nuo Vilniaus, šiais metais mini 600 metų sukaktį. 1387 m. Lietuvos ir Lenkijos karalius Jogaila užantspaudavo privilegijos raštą, kuriuo ilgiems amžiams padovanojo Vilniaus vyskupui Tauragnų pilį, Labanoro ir Molėtų kaimus. Vilniaus vyskupams Molėtų dvaras „su visais kaimais, nauda ir pajamomis" priklausė daugiau kaip keturis šimtmečius. Apie 1600 metus buvo statyta bažnytėlė, kuri išstovėjo trejetą amžių. Kulionyse, už 10 km nuo Molėtų, dabar yra astronomijos observatorijos stotis.

— **Mažeikiuose** atidengta poeto Antano Vienažindžio skulptūra. Poetas gyveno Laižuvoje ir čia mirė 1892 m. Ta proga Mažeikių klojimo teatras vaidino Vienažindžio gyvenimui skirtą pjesę „Rožės pražydėjimas tamsoje".

— **Tel Avive** buvo savo draugų sutiktas Vladimir Slepak, kai jis iš Maskvos atvyko po ilgų metų kovos su Sovietų Sąjungos vyriausybe, kuri 17 metų neleido išvažiuoti jam į Izraelį.

— **Vancouveryje** Kanados kariuomenės vadovybė pranešė, kad Amerikos aviacija pradės čia bandyti tolimųjų distancijų reketas, kurios yra 20 pėdų ilgumo ir bus prikabintos po bombonešio B-52 sparnais.

— **Prancūzija** pasiuntė savo policijos ir kariuomenės dalinius į Tahiti salą, kad nuramintų streikuojančius šioje Pacifiko saloje darbininkus, kurie vykdė riaušes, langų daužymus ir vagystes.

— **New Yorke** Gutenbergo spausdintas šv. Raštas parduotas už 5.39 mil. dol. Biblija yra spausdinta 1455 m. Mainze, Vokietijoje.

— **San Jose,** Californijoje, buvo susektas sąmokslas parduoti Sovietų Sąjungai aukščiausio laipsnio technologinius kompiuterius, kurie gali padėti sunaikinti atskrendančias priešo raketas. Suimti trys vyrai su pavogtais tokių kompiuterių brėžiniais.

— **Maskva** daro spaudimą, kad amerikiečiai įtaigotų savo vyriausybę atsisakyti Strateginio apsigynimo programos, kuri kainuojanti astronomiškas sumas pinigų, o juos būtų galima panaudoti beturčiams šelpti ir auklėjimui.

— **Nikaragvoje** Contras sukilėliai jos centrinėje dalyje išvystė didesnius puolimus ir pademonstravo savo jėgą sandinistų vyriausybei, kuri atsisako su jais derėtis.

KALENDORIUS

Lapkričio 3 d.: Martynas Poresas, Vinifreda, Vidmantas, Nora, Hubertas, Malachijas, Silvija.

Lapkričio 4 d.: Karolis Boromiejus, Modesta, Vaida, Vitalis, Arna.

ORAS

Saulė teka 6:24, leidžiasi 4:44.
Temperatūra dieną 74 l., naktį 54 l.

KELIAS Į SVEIKATĄ

NESIRGTI IR SVEIKTI. PAJĖGUMO UGDYMAS

KELIAS Į SVEIKATĄ, 6515 So. California Ave., Chicago, Ill. 60629

JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

ŠIRDIES ATAKOS REIKALAI (5)

Vertingiausia žmogaus savastis yra žmoniškas jo būdas (asmenybė) — tik tai įgalina žmogų sveiku maistu ir tinkamu elgesiu, o ne vien vaistais sėkmingai gintis nuo širdies atakos.

Šiandieninė mediciniška tiesa

Susipažinkime su kraujo tyrimo savitumais, kai tiriamės kraują sklerozės (širdies atakos) saugojantis. Einant kraują tirtis reikia būti 12 valandų nevalgius, negėrus, geriausiai nuo 9 val. vakaro iki 9 val. ryto, nes tada kraujo tyrimo laboratorijos atsidaro. Jei laiku — anksti pats pirmas prisistatysi, nereikės eilės laukti, būsi pats pirmas. Laborantei parodyk gydytojo raštelį, kartu pateikdamas „Medicare" kortelę. Nereikės mokėti ir po keletos minučių galėsi vykti į namus ir pusryčiauti. Už trijų, keturių dienų gydytojas gaus paštu tokio tyrimo duomenis ir pacientui nuodugniai išaiškins jų reikšmę. Kai sekantį kartą eisi pas gydytoją, paprašyk iš jo raštelio minėtam kraujo tyrimui.

Mayo klinikų laboratorijų tvarkytojai tvirtina, kad šiame krašte daug laboratorijų netikusiai tiria kraują. Todėl labai svarbu eiti patikimon laboratorijon. Viena tokių yra Chicagoje lietuviams patogiai pasiekiama — tai Marquette Medical Laboratory, 4255 West 63rd Street. Ir joje nurodytus kraujo tyrimų duomenis — jų normalumą ne visada imkime už gryną pinigą. Todėl čia įsidėmėkime kiekvienas idealų normalumą ir visi visada jo siekime, nežiūrint, ką kokia laboratorija pažymi tuo reikalu savo lapeliuose. Nesistenkime didinti normalumo ribos. Geriau pasielgsime stengdamiesi pasinaudoti visomis priemonėmis kiek galima arčiau normos sureguliuoti savo kraują.

Kokius dalykus kraujuje tirtis

Kiekvienas gydytojas kiekvienam ligoniui pataria savitą kraujo tyrimą. Kai gydytojas gaus tokio tyrimo duomenis, paprašykite, kad jis duotų jums tokio tyrimo kopiją ir išaiškintų, koks yra skaičiais jūsų kraujo ketveriopas riebumas: cholesterolio norma yra 180 mg%, triglyceridų — ne daugiau 160 mg%, HDL — 36-100 mg% ir LDL — 62--178 mg%. Kuo daugiau HDL — tuo sveikiau, kuo daugiau LDL — tuo nesveikiau. Santykis cholesterolio su HDL turi būti apie tris: kuo tas santykis aukštesnis už tris, tuo nesveikiau. Dabar tiriamas kraujas ir dėl penktos rūšies riebumo: „Very low-density lipoprotein". Jo norma — tarp 0-40 mg%.

HDL yra geras cholesterolis — jis valo priskretimus. LDL — yra kenksmingas cholesterolis — jis priskretina arterijas, skatina sklerozę. Užtai kuo mažiau, tuo sveikiau.

Cukraus (glucose) norma kraujuje yra 60-120 mg%. Rūgštumo („uric acid") norma — ne daugiau 6 mg%.

Čia atitaisoma pereitą kartą atspausdinta klaida: cholesterolio kiekis 20-29 metų žmogui turi būti **mažesnis** negu 180 mg% (atspausdinta „virš").

Apsišvieskime, mintinai žinokime minėtas normas, tada suprasime, kaip arti ar toli kraujo chemikalai yra nuo vidutinės normos. Tada bus didesnė paskata turimus nenormalumus, gydytojui talkinant, tvarkyti.

Nors ir žinosi vidutines minėtų chemikalų turinčių ryšį su skleroze normas, būtinai prašyk sunkiai dirbančio ir vis skubančio gydytojo rasti laiko (jam už tai pacientas užmoka) išaiškinimui, ką tokių kraujo tyrimų duomenys tamstos atvejuje reiškia. Mat, kas burna-galva, tas vis kitoks tų duomenų normalumo supratimas. Tūlas gydytojas, nenorėdamas blogai nuteikti pacientą, gali jam pasakyti „tavo kraujas normalus...", kada jis iš tikrųjų gali būti ir kitoks. Tokiu atveju pacientas neteisingai užsitikrina savo kraujo normalumu ir nededa jokių pastangų pagerinimui savo kraujuje esamų chemikalų. Negerai, kai gydytojas tik burpteli, neišaiškina, o pacientas nesupratęs nedrįsta klausti — taip ir lieka nežinioje.

Atsiras mūsų tarpe tokių burnų, kurios tvirtins, kad taukai tai džiaugsmas gomuriui; kad tryniai valgytini — jie nekenkia širdžiai; kad rūkymas neblogas dalykas, nes „ir aš rūkau"; kad kava yra atgaiva širdžiai; kad alkoholis yra geras vaistas nuo širdies anginos; kad cholesterolio gausumas yra nervams naudingas. Ir taip ta mediciniškų melagysčių daina yra begalinė.

O lengvatikiams ji labai patinka, nes pataikauja jų nesveikiems nusiteikimams ir nenorui savais darbais sugrįžti į geros sveikatos laukus. Taip tokie ir menkina savo širdį tratindami saldžius, riebius ir cholesterolio pilnus maisto gaminius.

Nepakanka penkių minučių vizito pas gydytoją

Negana, oi negana penkių minučių pašnekesio su gydytoju. Negana taip pat prirašytos — patartos vienos, kitos tabletės ėmimo, piliulės čiulpimo ar skysčio išgėrimo ir už savaitės, kitos pakartoto atėjimo pas gydytoją. Toks iš abiejų pusių elgesys nėra šiandieninė medicina. O tikra medicina šiandien žmogui gali daug padėti — reikia tik ją reikiamai teikti ir atsakančiai priimti.

Šiandien ne tik gydytojas turi stengtis ligoniui padėti kuo geriausiai, bet ir pacientas turi prisiversti gydytojo jam teikiamą pagalbą pilnai priimti, pasisavinti be išleidimų.

Tik taip abipusiai sveikatos reikalus tvarkant, gydytojui ir pacientui reikiamai savas pareigas atliekant, išauš tikros sveikatos rytas, jei ne kiekvienam, tai bent didelei daugumai mūsiškių. Pilnoje sveikatoje esant tokio ryto susilaukti visi trokštame, todėl kiekvienas griebkimės atsakančios veiklos. Be jos mūsų širdies ir kitų organų sveikata nežengs pirmyn nė pėdos.

Organizuota širdžiai pagalba

Vengiant širdies atakos, cholesterolio perviršiaus kraujuje sumažinimas yra labai svarbus darbas. Žmonių sveikata besirūpinančios šio krašto kai kurios organizacijos susijungė, sudarydamos vieną organizaciją, kuri rūpinasi širdies apsauga nuo atakos (National Cholesterol Education Program). Visos jos savo darbe vieno tikslo siekdamos stengiasi sėkmingiau sumažinti cholesterolio perviršį šio krašto žmonėms. Ši organizacija planuoja išleisti šių dienų mediciniškam pajėgumui atitinkamus nurodymus, kaip mažinti cholesterolio perviršį kraujuje.

Kuris norėtų daugiau tuo reikalu žinių įsigyti, gali rašyti: National Cholesterol Education Program. National Heart, Lung and Blood Institute, C-200 Bethesda, MD, 20892.

Kaip alina sveikatą per gausūs chemikalai kraujuje

Aišku kiekvienam, kad visokių, net geriausių, gyvenime dalykų turi būti su saiku, jei norime normaliai gyventi ir gyvenimu džiaugtis. Todėl čia kiek nuodugniau susipažinkime su normaliu kiekiu mūsų kraujuje esamų chemikalų, besirišančių su širdies ataka.

Cholesterolio norma, kaip minėta, vidutiniai imant yra 180%. Tiek jo turėtų normaliai būti viename dešimtadalyje litro, arba viename šimte kūbinių centimetrų kraujo. Amerikiečiai tą skaičių žymi dešimtąja dalimi litro, kitaip išreiškiant, decilitru, sutrumpintai dl, taigi 180 MG/DL.

Sekančios gyvulinės maisto medžiagos gausina cholesterolio kiekį kraujuje: pienas ir jo gaminiai: sviestas, grietinė, riebus sūris; tryniai, mėsos, dešros, kumpiai, taukai, lašiniukai-bekoniukai; gyvulio vidaus organai — kepenys ir jų dešros, inkstai, plaučiai, smegenys; šokoladas ir kakava yra perpildyti pieno gaminiais.

Tik du augaliniai maisto gaminiai didina cholesterolio kiekį kraujuje: tai kokoso riešutas ir palmių aliejus, nors dabar mėginama kokoso kenksmingumą sklerozės didinimu sumažinti.

Trigleceridų perviršis (daugiau 160 mg%) lygiai kaip ir cholesterolis greitina sklerozę. Pilnas cholesterolis („total cholesterol") talpina savyje dar dvi skirtingas cholesterolio rūšis. Viena tų rūšių naudinga širdžiai, kita — priešingai — labai kenksminga. Naudingoji cholesterolio rūšis vadinama „high-density lipoprotein" (trumpai HDL). Ji šalina arterijos spindyje atsiradusius priskretimus. Nenaudingasis „low density lipoprotein" (LDL) veikia priešingai: priskretina arterijų spindį. Už tai kuo mažiau šitos rūšies kraujuje cholesterolio, tuo širdžiai geriau. Šis nenaudėlis atneša cholesterolį į kūno celes, įskaitant ir tas, kurios iškloja širdies raumens arterijų vidines sienoles. Todėl per gausus LDL kiekis yra pavojingas širdžiai, nes pagreitina širdies arterijų sklerozę ir tuo pačiu priartina širdies ataką.

A. Aleksandravičiui matuoja kraujospūdį gail. sesuo Ona Ankienė Lietuvio sodybos ambulatorijoje. Kraujospūdžio sunormavimas yra vienos rūšies širdžiai pagalba.

Nuotr. **M. Nagio**

Sveiku maistu vaišinasi atsilankiusieji į Alvudo pažmonį Lietuvio sodyboje.

Nuotr. **M. Nagio**

Priešingai veikia geroji cholesterolio rūšis: HDL. Ji neša cholesterolį iš celių į kepenis, o pastarosios jį perdirba į nekenksmingas dalis ir inkstų pagalba prašalina gautus dirbinius. Didesni kiekiai šitokio cholesterolio (HDL) yra geras ženklas, nes jis sumažina širdies atakos pavojų.

Matom, kad mums nežinant ir nejaučiant vyksta kova mūsų kraujuje blogio su gėriu, nelyginant šėtono su angelu. Mes galime tam angelui pagelbėti, sužinoję savo kraujuje pilno cholesterolio (total cholesterol) kiekį ir jį sunormuodami reikiamu elgesiu (neužsisėdėjimu) bei maistu. Taip mums elgiantis minėtų „angelų" skaičius gausėja, o „šėtonų" mąžta.

Išvada. Taigi, visa turėdami prieš akis, kas čia pažymėta, klauskime patys save: ar dar ilgai mes savu persivalgymu gyvuliniais riebalais, mėsomis bei tryniais talkinsime riebaliniams „šėtonams", o mūsų kraujuje esamiems „angelams" — ašaras liejant — liesaus ir be trynių jų pageidaujamo maisto nesuteiksime? Taip elgdamiesi ar ir toliau artinsime širdžiai ataką? Išmintingam to pakaks. Toks išmoks visus jam čia suminėtus, jam dar gerai nežinomus pavadinimus, atsimins chemikalų kraujuje esamų normas ir, jų prisilaikydamas, save į nagą imdamas, stengsis saugoti savo širdį nuo atakos. Daugiau apie tai kitą kartą.

Pasiskaityti. Clement G. Martin, M. D.: „How To Live To Be 100" An Essandess Special Edition, New York.

FEIGHAN REZOLIUCIJA LIEČIANT LIETUVOS LAISVĘ VIENBALSIAI PRIIMTA

Rugsėjo 15 d., parodydami stiprią paramą religinei laisvei, JAV atstovai vienbalsiai pripažino rezoliuciją, kuri skatina Reagan administraciją pasisakyti prieš Sovietų persekiojimą lietuvių katalikų. Vienbalsiai (400 vs. 0) priimdami atstovo Edward Feighan's pradėtą rezoliuciją ir žinodami, kad daugelis lietuvių yra buvę nuteisti už savo įsitikinimus, JAV atstovai reikalavo, kad Sovietai gerbtų žmonių teises Lietuvoje.

Atstovas Edward F. Feighan iš Ohio, kuris pristatė Lietuvos laisvės rezoliuciją savo kolegoms, sakė, kad jis buvo patenkintas balsavimo rezultatu, „Mūsų parama tiems, kurie yra persekiojami Lietuvoje yra esminė", jis pareiškė, „ypatingai šiuo metu, kai jie švenčia savo tautos 600 metų katalikybės sukaktį".

Balsavimas sutapo su Amerikos užsienio reikalų ministerio (Secretary of State) Shultz ir Sovietų užsienio reikalų ministerio Edward Shevardnadze kalbų pirmutine diena. Atstovo Edward Feighan's paprašytas, Shultz sutiko iškelti Lietuvių teises, įskaitant Povilo Pečiulaičio bylą, savo kalbose su Shevardnadze.

Pečiulaitis, 64 metų amžiaus, Amerikos lietuvis, yra buvęs neteisėtai sulaikytas Sovietų Sąjungoj daugiau negu 45 metus. Pečiulaitis buvo ištremtas į Sibirą netrukus po to, kai Sovietai užėmė Lietuvą po antro pasaulinio karo. Jo brolis Frank Pechulis gyvena Broadview Heights, Ohio.

Atstovas Feighan pradėjo rezoliuciją prieš lietuvių persekiojimus Sovietų Sąjungoj. Jis priešinasi lietuvių kunigų areštavimui ir įkalinimui, ypač tų, kurie gina religines bei žmonių teises. Taip pat jis priešinasi prieš tikinčiųjų lietuvių vaikų persekiojimą ir neleidimą į aukštesnio mokslo institutus. Jis priešinasi praktikai, kuri draudžia tikintiems vaikams lankyti šv. Mišias be savo tėvų, kurie būdami tikintieji, rizikuoja savo darbu lankydami šv. Mišias. Priešinasi prieš lietuvių tikinčiųjų persekiojimą. Atstovas Edward Feighan aktyviai remia tikinčiuosius Lietuvoje ir jiems reikalauja religinių bei pagrindinių žmonių teisių.

LIETUVA PASAULINĖJE LITERATŪROJE

Alfonsas Šešplaukis-Tyruolis

Ką Lietuva yra davusi kitų tautų literatūrai savo istorija, gamtovaizdžiu ir žmonių papročiais pirmą kartą panagrinėta Alfonso Šešplaukio-Tyruolio knygoje

LIETUVA PASAULINĖJE LITERATŪROJE

Išleido Lituanistikos tyrimo ir studijų centras Chicagoje. 244 psl. Knygos kaina 8 dol., su persiuntimu 9.50 dol. Illinois gyventojai moka 10.14 dol. Gaunama DRAUGE ir pas knygų platintojus.

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
166 East Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. — 337-1285

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY (USPS—161000)

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL

Subscription Rates: $60.00. Foreign countries $60.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokestį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
U.S.A.	$60.00	$35.00	$20.00
Kanadoje (U.S.A.) dol.	$60.00	$35.00	$20.00
Užsienyje	$60.00	$35.00	$20.00
Savaitinis (Šešt. pried.)	$35.00	$20.00	—

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.
• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

DR. LINAS A. SIDRYS
AKIŲ LIGOS, CHIRURGIJA
2636 W. 71st Street
Priima trečiad. nuo 2 iki 5 v.v.
Ketvirtad. nuo 10 v.r. iki 6 v.v.
Susitarimui skambint **436-5566**

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
IR ODOS CHIRURGIJA
(Augliai nuimami ofise)
Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. 434-5949 (veikia 24 val.)
Pirm., antr. ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

Ofs. 735-4477;
Rez. 246-0067; arba 246-6581
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
2655 W. 69 St.
Tel. 776-9691
pirm. 12-2 v. p.p.; treč. 12 - 2 v. p.p.
penkt.: 1 - 3 v. p.p.
3900 W. 95 St.
Tel. 422-0101
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. — 582-0221
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
6441 S. Pulaski Rd.
Valandos pagal susitarimą

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
WA 5-2670 arba 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGOS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujo ligos
Nechirurginis išsiplėtusių venų
ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road. Tel. 585-2802
Valandos pagal susitarimą
Penkt., antr., ketv. ir penkt.
Reikalui esant atvažiuoju ir į namus

Tel. RE-llance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
Lietuvis gydytojas
3925 West 59th Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt.
nuo 12-3 val. popiet ir 4-6 val. vak.
Treč. ir šešt. uždaryta

Tel. ofiso ir buto: OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val. vak.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. IRENA KYRAS
DANTŲ GYDYTOJA
PROSTHODONTICS — karūnėlės,
tilteliai, plokštelės ir bendroji praktika
2659 W. 59 St. Chicago
Tel. 476-2112
Valandos pagal susitarimą

DR. IRENA KURAS
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Ofiso tel. RE 7-1168;
Rezid. 385-4811

Dr. Tumasonio ofisą perėmė
DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
2454 W. 71st Street
434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir
ketv. 9-12, Penkt. 2-7

Ofs. tel. LU 5-0348; Rez. PR 9-5533
DR. FRANCIS MAŽEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4
6-9; antr. 12-6; penkt. 10-12; 1-6.

Ofs. tel. 471-3300; rez. 442-8297
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652
Pirm., antr., ketv. ir penkt.
pagal susitarimą

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. 436-7700
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
SURENDER KUMAR, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namu 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
8104 S. Roberts Road
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave
Tel. 563-0700
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
„Contact lenses"
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

Dr. Tumasonio ofisą perėmė
T. RAMA, M.D.
Specialybė — Chirurgija
2454 West 71st Street
Tel. 434-1818 — Rez. 852-0889
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt.
3 iki 7 v.v. Tik susitarus

DR. ANTANAS G. RAZMA
Specialybė — Vidaus ir plaučių ligos
2636 W. 71st St., Chicago, Ill.
Tel.: 436-6100
11800 Southwest Highway
Palos Heights, Ill. 60463
312) 361-6220 :(312) 361-6222

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ PŪSLĖS IR
PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val.: antr. 1-4 p.p. ir ketv. 2-5 p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Ofiso tel. 776-2880, rez. 448-5545

NANCY STREITMATTER, M.D.
KARDIOLOGĖ
2454 W. 71 Street
Tel. 434-6777
Valandos pagal susitarimą

Edmundas Vižinas, M.D., S.C
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. 585-7755

JOHN P. WAITKUS, M.D., FACS
SPECIALISTAS CHIRURGAS
Priklauso Holy Cross ligoninei
2700 W. 43 St., Tel. 927—3231
Kalbame lietuviškai
Val. pagal susitarimą pirm., antr.
Ketv. ir penkt. nuo 3-7 v.v.

Lietuvių kalba ir mūsų

TAUTINĖ SAVIGARBA

Kiekviena tauta turi savo kalbą ir tai yra jos brangiausias turtas, nes praradusios savo kalbą tautos veikiai išnyksta. Išimtys labai retos. Tik žydai ir airiai, kurie praradę savo protėvių kalbą, išliko tautiškai gyvi, bet gal todėl kad juos saugojo jų religija.

Lietuvių tauta turi labai gražią ir seną savo kalbą. „Mokslininkai, tyrinėję pasaulio kalbas, lygindami dabartinių indoeuropiečių kalbų, ypač seniausių paminklų duomenis, rekonstravo nemaža indoeuropiečių prokalbės ypatybių ir nustatė, kad lietuvių kalba esanti labai archajiška kalba, išlaikiusi geriau už kitas gyvąsias šių dienų indoeuropiečių kalbas daug senovės prokalbės ypatybių, savo garsų ir formų senumu prilygstanti tai kitų indoeuropiečių kalbų būklei, kuri užfiksuota seniausiuose tų kalbų paminkluose, rašytuose prieš 3 ar daugiau tūkstančių metų. Tai skatino mokslininkų domėjimąsi lietuvių kalba ir intensyvino jos istorijos tyrinėjimą" (Dr. Z. Zinkevičius). Nenuostabu tad, kad lietuvių kalba dėstoma daugelyje garsiųjų pasaulio universitetų Vokietijoje, Lenkijoje, Italijoje, Danijoje, Čekoslovakijoje, Maskvoje, Leningrade, Norvegijoje, Prancūzijoje, Suomijoje, Švedijoje, Šveicarijoje, JAV-bėse ir kitur. Lietuvių kalbos institute Vilniuje yra sutelkta daugiau kaip trys milijonai lietuvių kalbos bei jos išvestinių žodžių formų kortelių. Iš šios medžiagos leidžiamas didysis lietuvių kalbos žodynas, kurio ligi šiol išėjo 14 labai stambių tomų. Ir lietuvių literatūrinė bei rašomoji kalba sena — siekia daugiau 400 metų. 1547 m. išspausdinta pirmoji lietuviška knyga — Mažvydo katekizmas.

*

Rodos, neturėtų kilti abejonė, kad tokią seną ir garbingą savo protėvių kalbą turėtumėm gerbti, ja šnekėti, rašyti, perduoti ateinančioms kartoms. O tačiau ne visada taip yra. Taip išeivijoje mūsų jaunoji karta nuo jos dažnai atsisako, pasisavindama senosios kalbos vietoje kitą kalbą, kurios amžius skaičiuojamas ne tūkstančiais, bet tik keliais šimtais metų. Atrodo, kad ir vyresnieji, Lietuvoje gimę ir augę, neretai bando jos atsisakyti, namie su savo vaikais ar vaikaičiais kalbėdami vietinio krašto kalba.

Kartais tenka dalyvauti vestuvėse ar kituose panašiuose lietuvių susibūrimuose. Sakysime, susirenka kokie 300 žmonių. Visi lietuviai. Lietuviai ir abudu jaunieji; vienas iš lietuvių praveda pokylį. Bet, štai, pokylyje dalyvauja 2-3 vietiniai nelietuviai. Ir žiūrėk, pokylis pravedamas jau ne lietuvių kalba. Netgi dažnais atvejais mums taip brangius Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimus (Vasario 16) pravedame nebe lietuvių kalba. Nejauku darosi į tokį minėjimą atėjus. Lietuvis čia nori rasti bent dalelę tautinės atgaivos, o randa... O juk labai lengvai galima kelis nelietuvius svečius bei pranešėjus, jeigu jie mums labai reikalingi, iš abiejų pusių „apsodinti" jų kalbą mokančiais vertėjais, kuriems jie perduotų programos turinį. Bet būna dar atvejų, kad mūsų jaunosios kartos lietuvių konferencijos, ypač politinės, pravedamos jau ne lietuvių kalba. Čia labai garbinga ir brangi gimtoji — tėvų kalba išmainoma į daug menkesnės vertės svetimą kalbą. Taip yra išeivijoje. O kaip tėvynėje?

*

Ne geriau. Nors lietuviai kalbininkai ir labai rūpinasi kalbos grynumu, jos formų išlaikymu, tačiau per okupantų atidarytus vartus į mūsų kalbą įsiveržė labai daug rusų ir kitų svetimų kalbų žodžių, nevykusių naujadarų, abejotinos vertės terminų. Be to, visi oficialūs susirinkimai, kuriuose tarp keletos šimtų lietuvių dalyvauja bent keletas rusų, pravedami rusų kalba. Visos visasąjunginės ministerijos savo tarpe susirašinėja rusiškai. Jas seka ir vietinės (respublikinės) ministerijos. Yra ir surusintos susisiekimo, geležinkelių, pašto, finansinės įstaigos. Daugumos įmonių oficiali kalba — rusų.

*

Bet džiugu, kad lietuvių kalba baigia atgauti savo teises dabartinėje Lenkijoje. Čia mums linksmas šv. Tėvo Jono Pauliaus palankumas Lietuvai. Ko nebuvo padaryta kelių dešimtmečių eigoje, atlikta pastaruoju metu. Iš mūsų pusės didžiausias „kaltininkas vysk. Paulius Baltakis. Iš Lenkijos mums rašo: „Su jo vizitu ir veikla susilaukėme nepaprasto įvykio. Buvo įdomių ir abipusiškai naudingų susitikimų bei vizitų. Atrodo, kad Bažnyčioje viskas pakrypo ir dar krypsta į gerąją pusę. Dideli pragiedrėjimai pasireiškė Punske, Seinuose. Pačioje Varšuvoje tariamasi dėl lietuviškų pamaldų rektorialinėje koplyčioje. Tas pats Gdanske, Šcecine. Visa bėda, kad lenkų kunigais, kad ir pramokusiais kiek lietuviškai, lietuviai atsiremti negali. Taigi nekantriai laukiame jaunų lietuvių kunigų prieauglio iš mūsų klierikų tarpo. Nors jie bus perėję per lenkiškos megalomanijos filtrą, tačiau tikime, kad bus ir lietuviškos kultūros nešėjai".

*

Kitame laiške, gautame iš anapus geležinės uždangos, rašoma: „Mes stebime jūsų (išeivijos) veiklą bei organizacijų pareiškimus. Pasiekia balsai ir dėl Vilniaus. Tiesiog aukščiausio lygio nesąmonių pasitaiko iš žmonių, kurie kaip tik šiuo klausimu turi uždavinį išsaugoti Lietuvos skelbiamą nusistatymą. Vilniaus ir jo arkivyskupijos klausimo sprendimo lietuvių labui neturime teisės atidėti nė vienai dienai. Mus čia stebina pasiekęs VLIKo pareiškimas. Tai mažų naivių vaikų žaidimas, kuris gali ateičiai labai pakenkti, orientuojant pasaulinę ir lietuvių opiniją Vilnijos reikalu. Kam mes patys duodam lenkų ekstremistams ginklą į rankas, darydami visokius pareiškimus, reikalo neišstudijavę? Keista, kad lietuviai, laiką save tautinės pakraipos reiškėjais, pradeda aiškinti, jog Vilniaus klausimą lenkų naudai išsprendusi Ambasadorių konferencija 1923 metais. O tempore, o mores! Juk reikia skirti konstataciją nuo pripažinimo de jure kokios nors teritorijos. Ambasadorių nuomonėje yra pareikšta konstatacija esamos padėties. Lietuvos vyriausybė tada nebuvo pakviesta į bylos svarstymo posėdį ir neperleido Ambasadorių konferencijai teisių spręsti apie suvereninės teritorijos priklausomybę ir per visą laiką nepadarė jokio teisinio akto bei pareiškimo, kuris leistų suabejoti Lietuvos suvereninėmis teisėmis į Vilnių bei Vilniją. Prie ko čia maišoma Maskva ir komunizmas?

b. kv.

PRAEITIS, DABARTIS IR ATEITIS

Išeivijos visuomeninė veikla ir žvilgsnis į praeitį

ANTANAS JOMANTAS

Bet kokiame gyvenime yra neatskiriami laikotarpiai — praeitis, dabartis ir ateitis. Į praeitį reikia žiūrėti, dabartyje reikia dirbti, ateičiai reikia skirti darbo vaisius. Dabartyje reikia pažinti savo darbo sąlygas ir veiklos galimumus. Bet reikia dirbti, kad liktų derlius ateičiai — šeimai, tautai, valstybei. Nepaisant net vergijos pančių, kaip dabar su mūsų tauta, reikia žiūrėti praeities, semtis jėgų iš tautos didvyrių, kaip sako Lietuvos himnas, bet palikti tautai ką nors, kuo ji galėtu pasinaudoti.

Ir lietuvių tautos patriarchas dr. J. Basanavičius, leisdamas „Aušrą", jai motto parinko romėnų posakį, kad „Istorijos nepažįstą visuomet lieka vaikais — Historiam nescientes semprem pueri sunt". Bet praeities didybės neužtenka nei laisvei atkovoti, nei laisvo žmogaus padarymui, nei pavergtiesiems išgelbėti iš vergijos, nei savo išeivijoje lietuvišką žodį ir kalbą išlaikyti.

Nuolatinė kalba apie laisvę

Lietuviškoji išeivija jau daugelį metų kalba apie laisvę savo tautai, bet nė žingsnio nepažengia laisvės kryptimi. Laisvė yra šventas žodis, šventa savo esme, už kurią kovojo šimtmečius ir tūkstantmečius daugelis žmonių ir tautų. Į laisvę teisę turi kiekvienas žmogus, jei tik jis nekenkia kito asmens laisvei. Į laisvę teisę turi kiekviena tauta.

Nuolat kalbama ir net pabrėžiama, kad laisvė yra nedaloma, kad laisvė priklauso visiems. Apie tai rašo žurnalistai, mini visuomenininkai ir politikai, apie nedalomą ir teisingą laisvę kalba valstybių vadai. Tai tik kalbos, kurios pasidaro tik tušti žodžiai, kai laisvė nutylima pavergtiesiems, kai laisvės neduodama skriaudžiamiesiems, kai laisvę uzurpuoja pinigingi sąžinių prekybininkai, ieškodami nusikaltimų įrodymų net ten, kur laisvė yra visiškai sutrypta — Sovietų Sąjungoje.

Laisvė iš mūsų sprūsta. Ji yra toli nuo mūsų, nes mūsų fiziniai galimumai yra riboti. Laisvės mes tikrai norime savo tautai, bet ne nuo mūsų vienų ji priklauso. Juo labiau, kada išeivija tarp savęs nepajėgia susikalbėti ir yra išsisklaidžiusi.

Nesusikalbėjimas liečia ne tik lietuvių išeiviją. Mes tik pakartojame savo ankstyvesnės išeivijos nesutarimus, pakartojame ir savo bendro likimo žmones, kurie išeivijoje nepajėgia rasti bendro kelio. Čia kiekvienas žiūri savo įsikūrimo ir kiekvieno nervai taip įtempti, kad ir jo pažiūros jam yra teisingiausios.

Politiniai emigrantai, pabėgę nuo teroro ir persekiojimų, svetimuose kraštuose neranda ramybės ir neranda savęs. Jie negali sudaryti vienos grupės, kuri siektų tomis pačiomis priemonėmis, šauktų tuo pačiu balsu ir keliautų tuo pačiu keliu į tikslą — siektų savo pavergtiesiems tautiečiams laisvės. Dar svarbiau, kad didieji veiksniai leistų veikti laisvai ir mažesniems susigrupavimams, nes jie bent savo tarpusaviu bendravimu, savų tradicijų palaikymu nariams įbrėžia tautinius bruožus, kurie yra būtini laisvės savo tautai siekti.

Kalbos apie pavergtuosius

Visos išeivių organizacijos, sambūriai, net maži vienetai turi ne tiek apie laisvę kalbėti, kiek laisvei dirbti, prisimindami savo pavergtuosius brolius, seseris, artimuosius, kurie laukia laisvųjų pagalbos. Net svetimieji, kurie pavergtuosius, kaip vergijos pančius nešančius, pamiršo, rado progą juos prisiminti Lietuvos krikščionybės 600 metų sukakties ir demonstracijų rugpjūčio 23 dieną visose Pabaltijo tautų sostinėse prieš Ribbentroppo-Molotovo sutartį. Bet tai buvo tik žurnalistinė sensacija, kurią daugelis žurnalistų perdavė savo skaitytojams. Gerai, kad jų bent kai kurie paminėjo ir Lietuvos istoriją, jos didingus laikus, jos okupaciją ir pavergimą. Tai buvo Pabaltijo tautoms paguoda ir kartu be savų pastangų pasigarsinimas viešojoje opinijoje.

Bet to pavergtiesiems permažai. Jų kančios yra didesnės negu paguoda, kada jų reikalus ir pavergimo faktą svetimieji pamini. Jų persekiojimai yra daug didesni, kad jiems užtektų paguodos, kurią gavo trumpai tik dėl to, kad keli dideli įvykiai atkreipė laisvojo pasaulio akis.

Ir mes dažnai kalbame apie juos, bet taip pat jiems neužtenka tik mūsų kalbų, tik mūsų paguodos, pasigyrimų ir tuščių pranašysčių apie laisvę. Tos laisvės net šešėlio jie nemato, o juo labiau, kad išeivija pati laisve per daug naudojasi savo veiklai išsklaidyti ir savo tautą greičiau užmiršti.

Lietuvių ir viso Pabaltijo pavergėjas nuolat kalba apie taiką. Mes karo taip pat nenorime, nes žinome, kad karas yra pavojingas ir nuostolingas ne tik kariaujančioms šalims, bet ir į fronto linijas patekusioms. Juk karo eigoje ir mūsų tauta yra pavergta. Pavergtos ir daugelis Rytų ir vidurio Europos tautų, sugriautos buvusios valstybės. Pavergtieji ne tik iš savo atstovų laisvajame pasaulyje, bet ir iš laisvųjų tautų ir valstybių laukia, kad jie ir jos atsimintų pavergtąsias tautas. Užuot kalbėjusios tik apie žmogaus teises, kurias net laisvieji, net Amerika laužo labai žiauriai, kad pakalbėtų ir apie pavergtas tautas, kurios laukia laisvės, geresnio gyvenimo, teisingos taikos ir žmogaus gerbimo.

Pavergtos tautos kenčia net tada, kai jas laisvieji užsimena Jungtinių Tautų debatuose. Tai tik propaganda prieš komunistinę propagandą, neturinti reikšmės pavergtiesiems jų gyvenimui palengvinti. Ir tie pavergtieji žino, kad prekiauti su galinga vergų valstybe yra patogiau, negu kovoti už pavergtuosius. Tik vokiečiai, nors ir labai atsargiai, užsimena apie abiejų Vokietijos dalių sujungimą, nors Helsinkio pasitarimų dabartinės sienos paliktos neliečiamomis.

Kalbos apie laisvą kūrybą

Laisvės siekimas dažnai virsta tik miražu, kalbos apie pavergtuosius tampa tik veikdmainyste. O jau pabėgėliai ir jų vaikai kalba apie laisvą kūrybą, apie kūrybos pasikeitimą, apie vadinamą „kultūrinį bendradarbiavimą". Jie pradeda sutikti su faktu, kad laisvė priklauso ne nuo išeivijos, pavergtųjų gerovė ne nuo svetimųjų. Kūryba tiek pavergtame krašte, tiek išeivijoje tarpsta savo kryptimi, bet lietuvišku braižu. Net jie pamiršta, kaip įkyri yra komunistinė okupacinė cenzūra, kūrybos ir kūrėjo išprievartavimas reikšti tik tokias mintis ar idėjas, kurios yra priimtinos partijos fanatikams ar nemokšoms cenzoriams.

Dalis Bernini kolonų, obeliskas ir fontanai Šv. Petro aikštėje Romoje. Toliau matyti Angelo Pilis.

Nuotr. **Ginos Rugieniūtės**

Mūsų poetas Bernardas Brazdžionis į klausimą, kurį nuolat kartoja okupanto pataikūnai, kad išeivija tėra tik nudžiūvusi šaka, atsako išsamiu žodžiu, žiūrėdamas į išeivijos kūrybą. „Kas tą nuomonę skleidžia? Ogi tie, kurie sėdi ant tautos kamieno kaip parazitai ir nori, kad ne tik išeivijos šaka, bet ir pats kamienas nudžiūtų. Išeivijos kūryba, — ne tik literatūra, bet ir kitos meno sritys, — nudžiūtų, jeigu sovietiniai miškakirčiai galėtų ją nukirsti. Bet ji iki šiolei gyva, gaji ir daugeliu atžvilgiu žalesnė negu okupuotoje Lietuvoje, nes tarpsta jokių varžtų nesmaugiama, cenzūros žirklių nekarpoma, jokių „glasnosčių" neskatinama, nekoreguojama. Išeivijon pateko, o vėliau ir čia išaugo tokių talentingų rašytojų ir poetų, kad kai kuriems toli gražu negali prilygti anos kritikos keliami ant šakių, bet partijos supančioti rašytojai. O jau rašeivų tai ten tikrai daugiau, negu išeivijoje" (Tėviškės Žiburiai, 1987.IX.22).

Išeivija neturi žemintis nei savo kūryba, nei savo laimėjimais, nei savo išsilaikymu. Pavergtieji vargu galės šitaip išsilaikyti. Juoba jie negalės pasireikšti savo laisva kūryba, kuri išliktų kaip tautos kultūrinis turtas.

Išeivijai reikia žiūrėti kaip sustiprinti laisvinimo veiklą. Reikia ir būtinai reikia nugalėti išsisklaidymą ir ginčus, kurie laisvinimui tik trukdo, pavergtuosius užgauna, nes jais nesirūpinama. Praeitis gera prisiminti, bet reikia matyti dabartį ir dirbti ateičiai, jaunosios kartoms, kad jie būtų įgalinti tapti pavaduotojais ir darbų tęsėjais.

Savo tautos kančias išgyventi, pavergtuosius atjausti, jų persekiojimus rodyti svetimiesiems yra išeivijos pareiga. Ateina nauji žmonės, bet ir jie turi matyti, kad ten yra jų artimieji, kurie laukia vergijos pančių palengvinimo ir jų atjautimo laisvėje.

Mūsų kūrėjai negali manyti, kad jie kuria tik sau patiems ar tik išeivijos likučiams. Jie kuria be cenzūros, laisvai savo tautai, kad jai bent ateityje liktų nesužalotų brangenybių, kurios turės sužalotas sielas atgaivinti. Kas nejuda, kas nežiūri į ateitį ir dabartyje nedirba ateities laimėjimams, tas pamažu miršta. Jis iš tikrųjų jau yra miręs arba tapęs tik pilka dulke svetimųjų masėje. O tokiais virsti pavergtųjų ir laisvės trokštančių kūrybingų tautų atstovams dar per anksti.

ORIENTAS LIETUVIŠKOMIS AKIMIS

RIMVYDAS SIDRYS

23

Kinietiška tradicija reikalavo, kad tą viską užsigertumėm maotai — kinietiška degtine. Degtinė buvo žiauri, 140 lapsnių stiprumo, o kvapelis — man užteko tik pauostyti, net ir mūsų alaus gėrėjai paragavę pastūmė maotai į stalo vidurį, kur aštuoni stikliukai pasiliko stovėti iki „banketo" galo. Antiena buvo gardi, bet aš pasigedau įprastinės, aštuonių patiekalų vakarienės, kurios būdavo nesulyginamai malonesnės.

Rytojaus diena nušvito šilta ir saulėta, atrodė, kad vakarykštis sniegas iškrito per klaidą. Važiavom lankyti imperatorių rūmų. Iš esmės jiems geriau tiko uždraustojo miesto vardas, nes tai buvo paini rūmų sistema su 9000 kambarių, plotu užimanti 250 akrų. Imperatoriai čia gyveno nuo 14 šimtmečio iki mūsų laikų. Paskutinė karališka apeiga vyko 1922 metais. Tai buvo imperatoriaus Pu-Yi vestuvės, nors po 1911 metų Sun-Yat-Sen revoliucijos imperatoriai krašto nebevaldė.

Imperatorių laikais joks paprastas mirtingasis negalėjo į vidų įžengti. Visas miestas buvo apsuptas 35 pėdų aukštumo siena. Negana tų, sieną iš visų pusių supo tvenkinys. Sienos viduje buvo visa eilė rūmų, kai kurie šimtmečių senumo, kiti statyti nenuilstančios Cixin — imperatorienės-kaimietės. Puošnūs vartai vedė į kiemus, tikras erdvias aikštes, marmuro tiltukai lipo per kanalus. Puošnūs buvo ir vardai. Vaikščiojom po tobulus darnumo vartus. Tikrojo darnumo salę, Dangiško tyrumo rūmus, Žemiško ramumo namus. Beveik visi rūmai buvo pilni muziejinių eksponatų. Ypač įdomios buvo Kinijai tipingos skulptūros, kur įmantrios figūros skleidėsi į visas puses, viena kitą, atrodė, vos liesdamos ir paneigdamos žemės traukos dėsnius. Kartais jos primindavo Europos baroko altorius, bet tik labai iš tolo.

Meno turtų buvo galybė. Kai jau buvom jais prisotinti, vadovas apgailėjo, kad čia mes matom tik mažą likutį to, kas buvo anksčiau. Esą Čiang-Kai-Šek išsivežė į Taiwaną bent 90 procentų eksponatų, o prieš tai japonai, Beijingą užėmę, meno turtus vežė ištisais traukiniais.

Uždraustasis miestas per ilgus šimtmečius buvo Kinijos valdžios centras. Įsigalėję komunistai tą centrą geografiškai pastūmė tik per vieną kilometrą. Išėjęs iš imperatorių miesto, patenki į Tiananmen aikštę, didžiausią pasauly miesto aikštę. Ji lengvai talpina per milijoną žmonių. Ją supa viešieji pastatai, milžiniški, kaip ir pati aikštė. Atrodo, kad plati erdvė yra kinietiškas didybės simbolis, galbūt todėl, kad jie taip susispaudę turi gyventi. Pastatų vardai mažiau poetiški negu istoriniai — Didžioji liaudies salė, Paminklas liaudies didvyriams. Čia yra ir Mao Ze-Dong mauzoliejus, o virš uždraustojo miesto vartų kabojo jo paveikslas — vienintelis kurį matėm per tris savaites Kinijoj. Prieš mauzoliejų kiek akis užmato, vingiavo žmonių eilė. Buvo tai diena, viena per savaitę, kada mauzoliejus buvo atidarytas. Žmonių buvo tūkstančiai, sustoję lygiagretėmis po keturis, jie kantriai laukė, nes eilė slinko labai pamažu. Pastebėjau, kad juose vyravo žalios kareivių uniformos.

Prie vartų, kuriuos dabar puošė Mao paveikslas, senaisiais laikais buvo eunuchų priėmimo ir kastravimo įstaiga. Vadovė to ironiško fakto neminėjo, bet aš tai žinojau iš knygų. Imperatoriaus dvare būdavo daugiau kaip 3000 eunuchų. Jų paskirtis buvo ne vien tik prižiūrėti haremą, bet ir atlikti visus kasdieninius tarnų darbus. Visa dvaro biurokratija buvo eunuchų rankose.

Nors kiniečiai ir didžiuojasi savo senovine medicina, apie fiziologiją jų pažiūros buvo primityvios. Eunuchus jie kastruodavo ne išimdami testikulus, bet nupjaudami visus lytinius organus. Vienas iš dešimties naujų eunuchų mirdavo, operacijos neišlaikęs; tie, kurie likdavo, turėdavo visą gyvenimą dorotis su negyjančia, pūliuojančia žaizda. Netgi atsirado kinietiškas keiksmas: „Dvoki per šimtą pėdų kaip eunuchas". Nupjautus organus eunuchai saugodavo užkonservuotus stikliniam puode, — jie turėdavo juos parodyti per kosmetinę inspekciją. Nežiūrint brutalaus sužalojimo, savanorių į eunuchus atsirasdavo pakankamai. Kinijos gyventojai periodiškai turėdavo kovoti su bado šmėkla ir gyvybės instinktas vis tiek lieka pirmoj vietoj.

Uždraustam mieste mes vaikščiojom daugiau kaip pusę dienos. Dalį laiko vadovė mus paliko, galėjom vaikščioti laisvai, tik turėjom susitikti prie dvaro sodų. Sodo medžiai buvo šimtmetiniai kaip ir pats dvaras. Pušys ir kiparisai išsirangę, tarytum susirietę nuo senatvės ir panašūs į japoniškus Bonzai medžius, tiktai buvo dideli. Kitapus gatvės, už autobusų plėtėsi Beihai parkas, senoviškas, pilnas įdomybių, kurias būčiau taip norėjęs apžiūrėti. Deja, po pietų mes jau skridom atgal į Cantoną. Mūsų Kinijos kelionė artėjo prie galo.

(Bus daugiau)

IŠ BALTIMORĖS Į DIEPHOLZĄ IR ATGAL

Nuo Baltimorės Lietuvių namų salės scenos sklido „Miegok angelėli" dainos akordai atliekami Rasos Bobelytės, pritariant Clevelando „Uždainuokim" grupei, grąžindami mane gal net 40-čia metų atgal, dar į stovyklinius laikus. Tada ir aš ir Rasos Bobelytės tėvas trynėme gimnazijos suolus ir niūniavome tą patį „angelėlį" prisiklausę a.a. Mykolo Liuberskio vadovaujamo vyrų kvarteto, kur tą partiją atlikdavo tenoras Pranas Zaranka, dabar gyvenąs Detroite. Negana to, Diepholzo gimnazijoje mūsų klasės suruoštame vakare sudarėme kvartetą, ir publika leipo juokais, mums imituojant ne tik M. Liuberskio kvartetininkų dainas, bet ir jų laikyseną bei judesius. O mūsų kvartetas, tai klasės „galiorka": Antanas arba populiariai Arnu vadinamas Bobelis, Vitkis – Vytautas Leveckis, Jasius – Jonas Šoliūnas ir aš. Ne tik kelerius metus viename suole sėdėjome ir aikštėse kamuolį vaikėmės, bet, pasiskirstę pusiau į ateitininkus ir skautus, gana piktai dėl ideologijų riejomės, nors per rašomuosius sąžiningai vienas kitam padėdavom ir iššauktus prie lentos atsakinėti visokiais ženklais, sufleriavimais gelbėdavom. Mūsų „galiorka" buvo visos gimnazijos ateitininkų, skautų ir sportininkų veiklos centras ir vadovybė, bet taip pat ir gimnazistiškų išdaigų židinys. Čia gimdavo mokytojams antri vardai, kai „Piotra", „Smičius", „Ištikrųjųšis", „Ornamentėlis" ir būdavo suplanuojami pokštai prie kai kurių ir šiandieną sarmata prisipažinti.

Clevelando „Uždainuokim" vaikinai, jau be Rasos, traukė senąjį šlagerį „Aguona", mane dar giliai gramzdydami į nostalgiją. Argi tais stovykliniais laikais būtume tikėję, kad taip išsisklaidysime po platųjį pasaulį? Kad kai kurie iš mūsų taip nepaprastai pasikeisime?

O pasikeisti tai pasikeitėme. Kas galėjo prileisti, kad mano bendraklasis Algimantas Kezys, mėgęs ir mergaites ir muziką ir šokius (gal ir nevisiškai pagal tą eilę), taps jėzuitu? Kad rimtas, pamaldas Vytautas Vebeliūnas, mane įkalbinęs į ateitininkus, mažai dėmesio kreipęs į sportus, į merginas ir kitus žemiškus dalykus, taps ne kunigu, bet finansininku-multimilijonieriumi ir gausios šeimos tėvu? Kas galėjo numatyti, kad tik stalo tenisu, bet ne visuomeniniais reikalais besidomįs Vladas Šoliūnas, taip pat mano bendraklasis, taps krikščionių demokratų vadu Amerikoje (bene vienintelis iš mano klasės nuėjęs dirbti į senąsias mūsų partijas), o jo brolis Jonas, gana žiaurokas sporto aikštėje, pasidarys toks jautrus rasinės nelygybės reikalams, kad net sukurs rasiškai mišrią šeimą, bet stropiau mokys savo vaikus lietuviškai,nei kai kurios grynai lietuviškos poros? Savo laiku ir man sunku buvo patikėti, kai sužinojau, kad New Yorke Antanas Bobelis, visada taip nemėgęs ateitininkų, savo gyvenimo drauge pasirinko Danutę Aleksandravičiūtę, aktyvią ateitininkę. Su špakenbergiete Danute teko susipažinti ateitininkų stovyklose Vokietijoje, kur ji ne vieną mūsų buvo sužavėjusi ir niekad nebūtume tikėję, kad ji teks skautui...

Pasikeitėme. Tačiau net po kelių dešimtmečių sugebėjome bent dalelę savosios jaunystės perduoti dainoje ir savo vaikams.

Štai, aną dieną „Drauge" išvydau Almos Lelytės, tapusios Jankiene, vestuvinę nuotrauką ir stebėjausi jos panašumu į savo mamą, mano bendraklasę Adą Polikaitytę-Leliene, kuri verkdavo gavusi ketvertą, kai aš būdavau visai patenkintas trejetu „su geležinkeliu". Vestuvių aprašymas Stasio Garliausko tiesiog stebina Polikaičių šeimos atžalyno muzikalumu. Gausi ir balsinga buvo Polikaičių šeima, taip, kad Diepholzo stovykloje net atskirą namą buvo gavusi. Vadindavome ją „polikaityne" ir ten dažnai dainai ir pasilinksminimui susimesdavome. Pasklido jų šeima po Ameriką ir tiek padidėjo, kad viename name nebesutilptų. Jų jauniausias, Juozuku vadinamas, tapo ne tik Juozu, bet ir Ateitininkų federacijos vadu. Viena iš pirmųjų Amerikoje mano įsigytų plokštelių buvo Budriūno kvarteto, kuriame dainavo ir man pažįstami: Antanas Polikaitis ir Pranas Zaranka. Šiandieną mano duktė groja Polikaičių atžalyno įdainuotą plokštelę „Aš čia gyva", kuri ir Lietuvoje mėgiama, ypač dėl jos dainų žodžių atrinktų iš mūsų žymiųjų poetų kūrybos.

Scenoje Rasa Bobelytė šelmiškai šypsodamasi dainavo „Aš mergytė kaip rožytė". Grakšti ir graži ta Rasa, paveldėjusi iš abiejų tėvų gražiausius bruožus, ne tik dainavo, bet koncerto pradžioje supažindino susirinkusius su Clevelando dainininkais, tardama, kad dalyvaujanti, kaip moralinė parama Clevelando vyrukams. O tie vyrukai tai Marius Tatarūnas, Algis Zylė, Jonas Muliolis, Edas Kijauskas, Paulius Žiedonis, Rytas Urbaitis, Gytis Motiejūnas, Paulius Nasvytis ir Vitas Čyvas. Pianinu juos lydėjo Danutė Liaubienė, tarp dainų švelniais kanklių garsais pasirodė kanklininkė Elena Muliolytė. Programa susidėjo iš dviejų dalių: pirmoje tik lietuviška muzika, daugiausia harmonizuota Alfonso Mikulskio, antroje daly – lengvo žanro dalykėliai, didžiumoje tarptautiniai. Dar prieš koncertą buvęs clevelandietis E. Žilionis mane įspėjo, kad įprastų ir populiarių iš okup. Lietuvos dainų negirdėsime, nes vadovas – maestro Algirdas Bielskus jų nemėgstąs. Gal kas ir tars, kad seni vokiški šlageriai tikrai nėra vertingesni už okup. Lietuvos populiarią muziką, tačiau man, taip dažnai klausantis Raudonikio, Telksnio, Makačino, Tamošiūno, Vygando muzikos, šio vakaro programa buvo maloni atgaiva, grąžinusi mane akimirkai į jaunystę. O scenoje, tikrai žydėjo jaunystė (maestro Algirdas Bielskus dirigavo iš salės). Dainų ir muzikos atlikimas buvo malonus ausiai, o jaunųjų atlikėjų besikeičią kostiumai, laikysena žavėjo akį.

Šį koncertą Baltimorėje suruošė Baltimorės Lietuvių atletų klubas. Jaunieji sportininkai nepagailėjo pastangų skoningai papuošti stalus, paruošti gausų bufetą ir laimėjimus, taip, kad susirinkusieji, kurių buvo apie 170, tikrai galėjo būti vakaru patenkinti. Kai kas, tarp kurių ir aš, pasigedo spausdintos programos, nors tą spragą vykusiai užpildė Rasa Bobelytė. O tiesa, buvo ir nepatenkintų. Tai keletas Baltimorės mergaičių. Koncerto metu džiūgavo ir jos matydamos tokį būrį jaunų balsingų vyrų. Deja, po koncerto prie jų nebuvo galima prieiti, nes juos apsupo būrys nematytų merginų. Pasirodo, tai hartfordietės ir niujorkietės specialiai dėl jų atvykusios į Baltimorę. Ir taip baltimorietės, priblokštos ūmios ir netikėtos konkurencijos, kapituliavo, negavusios progos susitikti su Clevelando vaikinais. Nesulaukė svečių nei tie, kurie turėjo priimti juos nakvynėms. Po šokių vaikinai prapuolė, kaip akmuo vandeny. Kai kas skundėsi, kad lašiniukų buvo prisipirkę svečiams pusryčiams, o svečių nei kvapo. Ar tik Clevelando „Uždainuokim" grupės vyrukai nebus pirmieji turį savo „groupies"?

Visas šio renginio pelnas, kurio turėtų būti keletą šimtų, buvo paskirtas Chicagoje Liudui Kairiui, kad palengvintų jo finansinę naštą, besiginant nuo OSI kaltinimų. Tam idėja kilo sporto klubo pirmininkei Reginai Sajauskienei ir buvo valdybos ir visų sportininkų priimta. Klubo valdybą sudaro jauni žmonės: Regina Sajauskienė – pirm., Vitalis Pilius – vicepirm., Cathy Dulienė – kasininkė ir Vyt. Brasauskas – sekretorius. Dažnai skundžiamės savo jaunimo nutautimu, bet šis vakaras įrodė, kad jaunimas ne tik sugebėjo senukus palinksminti ir valandėlei atjauninti, bet taip pat padėti persekiojamam, nors ir nepažįstamam lietuviui tolimojoje Chicagoje.

Juozas Gaila

Lietuvių Prekybos rūmų susirinkime sėdi prie stalo. Iš kairės: Maria Rudienė, Balfo centro valdybos pirmininkė, prof. Vytautas Skuodis, neseniai iš ok. Lietuvos atvykęs, Antanas Rudis, Jn., Prekybos rūmų pirmininkas, ir R. Zapolis, buvęs Prekybos rūmų pirmininkas.

Nuotr. J. Tamulaičio

Dr. Gediminas Balukas, Lietuvių Dailiojo meno instituto pirmininkas, įteikia Vasario 16-tos gimnazijai instituto dovaną, Prano Domšaičio paveikslą. Dovaną priima gimnazijos direktorius Andrius Šmitas.

„Margučio" radijo valandėlės 55-rių metų sukakties bankete spalio 24 d. svečių dalis.

Nuotr. J. Tamulaičio

PO ANTRO KEPENŲ PERSODINIMO

Ola Wallace, 17 m., po antro kepenų persodinimo, buvo paleista iš Illinois universiteto ligoninės ir spalio 26 d. galėjo grįžti į namus Humboldt Blvd., Chicagoje. Nelaimei, gaisras buvo gerokai apnaikinęs jų šeimos butą. Kepenų persodinimo operacija kainavo apie 100,000 dol., bet pavyko iš įvairių šaltinių lėšas sumedžioti.

CLASSIFIED GUIDE

PAIEŠKOMI ASMENYS:

Pilkauskas Albinas sūnus Antano gimęs 1922 m. ir Pilkauskas Jonas sūnus Antano gimęs 1926 m. Paieško sesuo Milda Pilkauskaitė. Prašau rašyti:
Mečys Slavinskas
19 Iris Lane
New-Hyde Park, N.Y. 11040

HELP WANTED

MEDICAL OPPORTUNITIES
HEALTH CARE AGENCY have following position open staff coordinator, field supervisor payroll/billing clerk. Homemakers full/part time hours, close to home, weekly paychecks, pay plus benefits, STAFF BUILDERS/T.L.C. 574-0973 WE CARE
MUST SPEAK FLUENT ENGLISH

Sitter for infant wanted. Live-in or daytime basis; south Loop location. Call
744-6964 days
461-9685 evenings
or
460-9685 anytime

BANQUET WAITRESSES EXPERIENCED
PART TIME. MUST SPEAK ENGLISH & HAVE GREEN CARD. OWN TRANSPORTATION NECESSARY.
APPLY IN PERSON
HILTON INN OF OAK LAWN
9333 S. CICERO, OAK LAWN
BETWEEN 2 - 4 PM M-F

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING
Tel. 376-1882 ar 376-5996

10% — 20% – 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street
Tel. — GA 4-8654

V.T. ELECTRIC CO.
Licensed, Insured — Bonded
436-6937
Elektros ir namų apšildymo sistemų pataisymai.
Vytautas Taras

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turiu Chicagos miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.
655-2020
KLAUDIJUS PUMPUTIS

REAL ESTATE

KOMPIUTERIŲ
pagalba galite **PIRKTI ar PARDUOTI NAMĄ** mieste ir priemiesčiuose. Sąžiningai patarnaus
J. BACEVIČIUS
BELL-BACE REALTORS
INCOME TAX — INSURANCE
6529 S. KEDZIE
778-2233

GREIT IR SĄŽININGAI PATARNAUJAME PIRKIME BEI PARDAVIME NUOSAVYBIŲ.
Nemokamai įkainuojame jūsų nuosavybę, taip pat pristatysim pagal pageidavimą, sąrašą parduodamų namų jūsų ieškomoj apylinkėj, mieste ar priemiesty. Suinteresuoti prašau skambinti ar užeit pas
BUDRAITIS REALTY
6600 S. Pulaski
767-0600

RE/MAX REALTORS **GREIT PARDUODA**
RIMAS L. STANKUS
361-5950 **636-6100**
Norintieji **PIRKTI ar PARDUOTI NAMUS** per šią įstaigą, prašome paminėti, kad esate arba norite būti **Rimo Stankaus klijentais. Nuosavybės įkainavimas nemokamai.**

PARDUODAMA SAVININKO
DeLux Georgian mūrinis namas
3531 W. 66th Street
Šeši kambariai, 1½ prausyklų. Kaina prieinama — $47,000.

ALOYZAS BARONAS
Daiktai kasdieniniai
POEZIJA
Pomirtinis eilėraščių rinkinys, išleido Nijolė Baronienė savo vyro a.a. Aloyzo penkių metų mirties sukakčiai paminėti, iliustravo dail. Ona Stankaitytė-Baužienė.
Duotas ir pilnas A. Barono knygų sąrašas.
Kaina su persiuntimu $6.00
Illinois gyventojai dar prideda 40 ct. valstijos mokesčio.
Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629

IS THAT YOU LAUGHING, COMRADE?
Algis Rukšėnas

Knygos antrinis pavadinimas: „The World's Best Russian (Underground) Jokes". žurnalistas ir rašytojas Algis Rukšėnas, politinės-satyrinės dramos „Posėdis" pragare ir „Day of Shame" (knygos apie Simo Kudirkos 1970 m. nepavykusį pabėgimą į laisvę iš sovietinio laivo) autorius surinko kursuojančius anekdotus ir charakteringus juokus, kurie kursuoja Sovietų pogrindyje ir atskleidžia komunistinės sistemos tikrąjį charakterį.
Secaucus, New Jersey: Citadel Press, 1986. Kaina su persiuntimu in USA $7.90. Illinois gyventojai moka $8.40.
Užsakymus siųsti:
Draugas
4545 W. 63rd St.
Chicago, Ill. 60629

EQUAL HOUSING LENDER

MARQUETTE NATIONAL BANK

63rd and Western Avenue **476-5100**
62nd and Pulaski Road **838-3300**
MEMBER FDIC • MEMBER FEDERAL RESERVE SYSTEM

LIETUVIŲ ŠEIMOS TRADICIJOS
STASYS YLA
Iliustravo dailininkės— ZITA SODEIKIENĖ ir IRENA MITKUTĖ
II laida, 1985.

182 psl., didelio formato, kietais viršeliais su aplanku. Liuksusinis leidinys. Išleido Am. Lietuvių Bibliotekos Leidykla (Lithuanian Library Press). Spaudė Morkūno spaustuvėje.

Šis leidinys skirtas šeimų tradicijoms, kurios yra turtingiausios ir reikšmingiausios visose visų tautų kultūrose. Čia apsiribojama šeimos kūrimo vyksmais, pradedant nuo pažinties, einant prie sutarties ir santuokos, baigiant santuokiniu vaisiumi — kūdikiu bei jo ugdymu.

Kaina su persiuntimu 22 dol. Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629
Illinois gyventojai dar prideda 8% valst. mokesčio.

Švč. Marijos koplytėlė Šv. Kazimiero par. sode Racine, Wisc.

ATSIVERTI SAU PAČIAM IR TAUTAI

Ne svajonėmis, o tikroviškais regėjimais grindžiamas darbas

G. A. ŠAUKLYS

Daugelio organizacijų vadovų veikloje nematome tikro tikslo siekimo. Jie eina tartum aplinkiniais keliais, tartum tikslas jiems vis dar nebūtų aiškus. Taip pat yra ir lietuviškoje veikloje, kuri žymisi dideliais pažadais, bet mažais darbais. Gal tie darbai stokoja jėgų, kurios paskandinamos profesijoje ar užsiėmime, bet taip pat gal stokoja pažinimo ir tos tikrovės, kurioje gyvena ir veikia ta ar kita organizacija, ta ar kita išeiviškoji tautybė. „Realistinis jausmas reikalauja, kad dėmesio teiktum ir matomam ir nematomam, kad turėtume ne tik širdį, o ir protą" (Vysk.V. Brizgys).

Tikrovė dabartyje dažnai yra nuskaistinama sentimentų, kurie ne visuomet yra realūs. Jie paskęsta praeityje ir mato tik idealistiškai visus atliktus darbus. Bet jie pasidaro tamsūs ir kritiški, kai pro tuos pačius sentimentus žiūrima į dabartį, kuri yra visiškai kitokia, negu gyvenimas prieš pusšimtį.

Gylis ideologijoje

Jei kalbėti apie ideologines organizacijas, tai jos beveik visos importuotos su emigrantais iš senojo ir pergyvento pasaulio. Negalime neigiamai žvelgti nė į vieną jaunimo ar vyresniųjų organizaciją. Jų šaknys tebėra praeityje, paliktoje tėvynėje. Jos atkurtos išeivijoje tais pačiais ar priediniais vardais, bet jos jau nėra tos pačios. Joms jau ne visiškai tinka tos idėjos, kurios kadaise buvo skelbtos, bet kurios šiandien jau neturi tos pačios reikšmės. Tarnavimas savo tautai, savo valstybei, savo mokyklai yra tiek skirtingas, kad jų net negalima lyginti.

Ideologija tai idėjų sistema, kuri tikrovėje galima įvykdyti, jei yra kas ją vykdo. Atkurtos organizacijos nešioja tuos pačius vardus, bet jos nėra tos pačios. Nei tie patys ateitininkai, nei tie patys skautai, nei tie patys neo-lithuanai, pagaliau, jei Lietuvoje ir nebuvo Šviesos-Šaltaros, tai ji turėjo sekti liberalinį sluoksnį, bet seka jį visiškai skirtingai.

Tos organizacijos svetimuose kraštuose turi susirasti savo kelius, savo veiklos būdus, savo paveikias priemones, kad galėtų tikti šio meto ir šiame krašte išaugusiam ir besimokančiam jaunimui. Gal jis dalinai ir tebėra lietuviškas, bet jis ir savo organizacijoje negali būti tik paviršutinis, be jokio dvasinio gylio, be savo aiškių pažiūrų, be savų idėjų supratimo. Jei bet kurios organizacijos narys nėra tikrai gilus savo ideologijos išpažinėjas, jis nėra nė nuoširdus lietuvis. Jis yra tik pilkas lietuvis, dar blogiau — jis yra bevalės masės dalelė.

Tautinis susipratimas

Sėdint ant dviejų šakų, lengva nukristi ir likti visai be šakos. Esant tarp dviejų tautybių, kurių vieną įkvepia tėvai, mokykla ir savo organizacijos, o kitą ir mokykla ir visa aplinka, tai sunku išsilaikyti dvigubu. Lengviau likti be tautybės, negu jos visiškai nesuprasti arba prievartos būdu ją priimti. Taip mėgina padaryti savi patriotai, nuolat priekaištaudami ir kartu versdami priimti viską, ką vyresnieji sentimentais yra išlaikę. Bet taip daro ir aplinkos žmonės, kurie neturi tikro patriotizmo, bet turi tautinį išdidumą save gerbti, kaip šiame krašte gimusį.

Reikia žinoti, kad tautiškumas yra įgimtas, bet kartu sąmonės reikalas. Tautiškumas yra ir įsitikinimas, tai yra lyg vidinis balsas, kuris nuolat primena tai, kas tikima ir kas sau kaip idealas pasistatoma. Lengva priminti jaunesniesiems, kad jie visur turi kalbėti tik sava kalba, tai yra mūsų įtikinimo kalba, bet jaunesnieji kalba tarp savęs, net viešuose susirinkimuose didžioji jo dalis kasdienos kalba. Jie, kaip ir visa aplinka, yra pasidarę jau vienakalbiais.

Tautiškumo priaugančiai, ypač trečiajai kartai, negalima primesti prievarta. Tik pamažu, nuolatiniu su jais bendravimu, jų įtraukimu į savo veiklą, kad jie čia išmoktų kalbėti ne tik virtuvės ar miegamojo kalba, bet plačiau ir giliau, ko reikalauja iš jų tautinis susipratimas.

Išimtys yra nenubyrėję ir neįsimaišę į svetimą aplinką. Didžioji dauguma jau yra vienakalbiai. Reikia džiaugtis, kad jie dar prisipažįsta lietuviais ir nori padėti lietuviškam reikalui išeivijoje, kuri jiems yra tikrieji namai.

Savitas charakteris

Savaime yra matomas tautinės kilmės dvasinis bruožas — savitas charakteris. Juo labiau tų tautų, kurios turėjo senas tradicijas, savo tautinius papročius, šeimos ryšius ir giminystės ar kaimynystės bendravimą. Tuo ypač pasižymi šiame krašte italai ir ukrainiečiai. Bet galėtų jais pasekti ir lietuviai, nes ir jie yra labai skirtingi savo būdu, tradicijomis, šeimų santykiais.

Sava kultūra, savas gyvenimo būdas, žmoniškumo pasireiškimas, vaišingumas, pagalbos teikimas artimui yra lietuviško charakterio žymės. Jos lietuvius išskiria iš kitų aplinkos gyventojų. Tai ugdyti šeimose, organizacijose, susibūrimuose, iškilmėse yra lietuviško charakterio pabrėžimas ir kartu jo skiepijimas net ten, kur jis jau yra pradėjęs nykti.

Tas savitas lietuviškas charakteris neturi būti tik savoje aplinkoje ir savo šeimoje. Jis turi pereiti ir į mūsų kūrybą, mūsų kultūrines apraiškas, mūsų minėjimus, sukaktuvių šventimus ir kitokias iškilmes. Jis turi pasidaryti lyg žymė, kuri kiekvienam turėtų būti maloni, o kiekvienam svetimajam aiškiai matoma. Ji matoma ir taip, bet jos ugdymas prisidėtų prie didesnio aiškumo, gražesnio suspindėjimo ir šviesesnio išryškinimo.

Tautybės pasireiškimas viešumoje dažniausiai ir yra pasireiškimas tautiniu charakteriu, kuris yra būdingas kiekvienai senesnei tautai. Juo labiau jis iškyla, kai savas charakteris ne slopinamas, o dar skatinamas. Žinoma, turi būti skatinamos tik jo gerosios pusės, jo pasireiškimas gerais bruožais, kurie žymėtų pagarbą ir tautiškumui, ir kilmei, ir tautai, kuriai atstovauja lietuvis, nors jis būtų jau kelintos kartos čiagimis.

Keturios saldžios lūpos, dvi tyros sielos ir vienas nemirtingas jausmas — šios yra gražiosios meilės bučinio sudėtinės dalys.

Chr. Bovee

TEBESIŠVAISTOME BENDRYBĖMIS

RŪTA KLEVA VIDŽIŪNIENĖ

Šitas straipsnis, spėju, nebus labai populiarus. Galvoju, kad galiu netekti net kelių gerų draugų ar kolegų. Tačiau manęs neapleidžia mintys, besvarstant, ar toli mes nuėjome pasikeitusiame pasaulyje, ar kiek praplėtėme savo galvoseną, stebint įvykių eigą, neužsidarę savo kiaute, o matydami, skaitydami, galvodami ir išsireikšdami.

Šias mintis sukėlė vienas mano pokalbis su kolega, kuris pareiškė, kad „su šia moteria nesikalbėsiu, nes ji gina žydus". Tas kilo iš mano atsakymo į jo užuominą, kad vienas asmuo turi būti ignoruojamas, nes jis esąs žydas. Atsakiau, kad visiškai nieko nežinau apie jo politines pažiūras. Atsakymas buvo griežtas: užtenka to, kad jis žydas.

Tokia galvosena man buvo ir nesuprantama, ir nepriimtina, o drauge tai mane nukėlė į seniai primirštas jaunystės dienas. Prisiminiau klasės draugę Lilę Gurvičiūtę, su kuria kurį laiką mokėmės Šv. Kazimiero seserų gimnazijoje Kaune. Taip pat jos dėdę, Lietuvos savanorį kapitoną Brekšteną, pirmuoju sovietų transportu su šeima išvežtą į Uralą. Sūnus lankė Aušros gimnaziją, visai nemokėjo žydiškai ir save laikė patriotu lietuviu, už ką žiauriai užmokėjo.

Lietuvos žydai... Taip, visi atsimename pirmąją okupaciją. Bet ar visi taip elgėsi? O kaip apie prie okupanto skubiai prisiplakusius mūsų tautiečius lietuvius?

Taigi tebesišvaistome bendrybėmis. Aš klausiu, ar turime apie žmogų spręsti pagal tai, į kokią tautinę grupę jis likimo buvo įmestas, ar pagal jo asmenybę, jo gyvenimo veiklą?

Kolegos pastaba buvo pirmoji priežastis, mane išjudinus šiam išsisakymui. Antras epizodas, sprendžiant apie žmogų vien iš to taško, koks jis gimė, ir atmetant jį vien dėl šio atsitiktinumo, o ne kaip jis elgėsi, buvo susidūrimas su kito tautiečio nuomone. Į širdį įkrito posakis, kad vienoje lietuvių šeimoje įvyko baisi tragedija, nes duktė ištekėjo už savo kolegos negro. Mes nieko nežinom apie to žmogaus galvoseną, išsilavinimą, vidaus pasaulį, o ta „tragedija" buvo su tokia bendrybe pristatyta! Aš laikyčiau daug didesne tragedija lietuvių šeimas, kuriose su vaikais buvo kalbama tik angliškai, kurie sukūrę šeimas prapuola iš horizonto, kuriems niekad nebuvo pabrėžiama — dažnai sąmoningai — jų kilmė. Tai čia yra tikra tragedija, nes čia žmogų sveriam pagal jo asmenybę, jo veiksmus, o ne spalvą ar gimimo vietą.

To tautiečio posakis man priminė vieną epizodą man tik atvažiavus į Ameriką ir gavus kasininkės darbą vienoje New Yorko kavinėje. Buvau tada labai vieniša, šeimos ten neturėjau, gyvenau atsitiktinai sutiktoje austrų pabėgėlių šeimoje, kurie mane pamėgo, nes buvau europietė ir mokėjau vokiškai.

Atrodo, aš nuo mažens mėgdavau būti nepriklausoma nuo kitų žmonių nuomonės. Tada darbovietėje dirbo keletas negrų. Vieną kartą per pietų pertrauką, atsinešęs savo valgį, prie staliuko, kur tarnautojai valgydavo, prisėdo vienas ten dirbęs negras. Pradėjom kalbėtis. Jo anglų kalba buvo truputį kitokia, tai aš pasiteiravau iš kur jis. Atsakė, kad iš Britų Honduro, dabartinės Belize. Man buvo įdomu, kaip jis čia atsirado, kaip yra traktuojamas. Po šių pietų prieina prie manęs darbovietės menadžeris ir sako: „Jūsų staliukas yra matomas mūsų svečių valgytojų, ir tas, kad tu kalbiesi su negru gali jiems labai nepatikti, tai aš norėčiau, kad tu daugiau nesėstum su juo". Man gi to tik ir reikėjo! Atsakiau, kad, jei būčiau norėjus, kad man įsakinėtų, su kuo kalbėtis, o su kuo ne, tai nebūčiau nė bėgus nuo komunistų. Nuo to laiko valgiau tik su juo, nes norėjau įrodyti, kad turiu savą nuomonę ir koks nors šmikis man neįsakinės. Čia gi buvo laisvas kraštas ir jau 1950-tieji metai, galvojau. Dabar kartais dėstydama istoriją pati daugiau susipažįstu su tikrąja Amerika, kurioje net Kennedžio laikais indėnai nebuvo laikomi „pilnais piliečiais" ir jiems nebuvo leidžiama balsuoti, jei jų valstija to nenorėjo. O iš tikrųjų jie ir buvo tie tikrieji šio krašto piliečiai, tik jėga praradę teises, kaip ir mes savame krašte.

Kodėl šiandien rašau apie tai? O todėl, kad tie dalykai nuolat kartojasi mūsų tarpe, žmogaus vertė tebesveriama švaistantis bendrybėmis. Norim, kad mus gerbtų ir su mumis skaitytųsi, tačiau patys dar neišmokome gerbti kitą asmenį už tai, kuo jis yra, o ne už tai, kaip jis atrodo. Ar bus kada kitaip? Abejoju.

Skaitau labai gerą dešiniųjų žydų žurnalą Commentary, kuriame pasisako tokios asmenybės, kaip buv. ambasadorė Kirkpatrick, daugybė senatorių, valdžios žmonių, tarptautiniai žinomų rašytojų, filosofų ir žurnalistų, žydų ir nežydų, o prieš keletą mėnesių atradau ir lietuvį — Algį Valiūną, kuris labai gerai aprašė Berlyno Gėdos sieną. Tą straipsnį norėčiau išversti į lietuvių kalbą ir pasiūlyti mūsų spaudai, jei kas domėtųsi. O į tą žurnalą patekti labai sunku. Paskutiniame numeryje yra straipsnis Georgetown universiteto strateginių ir politinių studijų centro pirm. Walter Laqueur, kuris ten dažnai pasisako ir yra didelis realistas sovietų atžvilgiu. Jis čia aptarė rusų rašytojų knygas, kurios tik dabar leidžiamos spausdinti. Literatūroj dabar jau laisviau pasisakoma rizikingomis temomis, negu spaudoje ir žurnaluose. Romano, novelės ar poezijos formoje tai matome gana dažnai. Laqueur pareiškia, kad jo nuomone sovietuose reikia kultūrinės revoliucijos, o ne glasnost — atvirumo. Reikia pakeisti visų žmonių galvoseną, nes rusų žmogus tradiciškai nelabai plačiai galvoja.

Tokios kultūrinės revoliucijos, deja, reikia ir mūsų galvosenoje. O mes turim teisę apie tai kalbėti ne tik literatūroje, bet ir spaudoje.

Prie pašventintos Švč. Marijos koplytėlės stovi klebonas kun. J. Augūnas ir Petras Nekrošius, koplytėlės autorius, Racine, Wisc.

PINGA NAMŲ PASKOLOS

Investuotojams baiminantis dėl akcijų nepastovumo, daugiau pinigų pasilieka bankų indėliuose, todėl bankai ima numušti paskolas namams įgyti: vieton buvusių 12% palūkanų, imama 11%.

KYLA KAINOS VAKARUOS

Chicagos vakarų priemiesčiuose namų kainos pakilo apie 20%. Namai, kurie 1986 m. rugsėjo mėnesį kainavo 86,500 dol., dabar parduodami už 103,988 dol.

PADĖKA

A.†A.

ADA AUSIEJIENĖ

(Veličkaitė)

Mylima žmona, vaikų motina, mirė 1987 m. rugsėjo 12 d.

Nuoširdžiai dėkojame visiems draugams ir pažįstamiems dalyvavusiems šermenyse, pamaldose ir palydėjusiems į amžiną poilsio vietą. Dėkojame visoms pareiškusioms užuojautą žodžiu ar raštu, atsiuntusiems gėles, aukojusiems LB ir užprašiusiems šv. Mišias.

Didelė padėka parapijos klebonui kun. Perry, už šv. Mišias, gražų atsisveikinimo ir užuojautos pamokslą. Ačiū solistams, Benediktui Povilavičiui ir Susan Kruger, už solo giesmes šv. Mišių metu.

Nuoširdi padėka LB Cape Cod apylinkės pirmininkui V. Židžiūnui už atsisveikinime tartą žodį ir visokeriopą pagalbą.

Didžiai dėkingi LB narėms: p. Židžiūnienei, Adomavičienei, Strazdienei, Jančiauskienei, Lendraitienei, Simanavičienei ir kitoms narėms, globojusiems Adą, sunkios ligos metu. Nuoširdžiai dėkojame kaimynams Vieškalniams už nuolatinę pagalbą ligos metu.

Liko liūdintys: **vyras Petras, sūnus Linas, duktė Rita su šeimomis ir Lietuvoje artimieji giminės.**

GAIDAS—DAIMID

EUDEIKIS

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE

4330-34 S. California Avenue
Telefonai — 523-0440 ir 523-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — 927-1741-1

4348 S. California Avenue
Telefonas — 523-0440

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME
TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago
Telefonas — 476-2345

1410 So. 50th Av., Cicero
Telefonas — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNŪS
LACKAWICZ
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213
11028 Southwest Hwy. — Tel. 974-4410
9236 S. Roberts Rd. — Tel. 430-5700

VASAITIS—BUTKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois
Telefonas — 652-1003

x Šv. Kazimiero seserų vienuolija kviečia visus dalyvauti šv. Mišiose, prašant Dievo, kad tos vienuolijos steigėja Motina Marija Kaupaitė būtų paskelbta palaimintąja. Šv. Mišios bus lapkričio 10 d., antradienį, 7 val. vak. motiniško namo koplyčioje. Šv. Mišias laikys ir pamokslą pasakys Marijonų vienuolijos provincijolas kun. Viktoras Rimšelis, MIC.

x Marijos aukšt. mokykla lapkričio 6 d., penktadienį, tarp 10:45 ir 12:45 val. turės vyresniųjų moksleivių vadinamą Mini-College dieną. Dalyvaus daugelio mokyklų atstovai, kuriuos organizuoja vadovavimo departamentas ir Marijos mokykla.

x Chicagos aukštesniosios lituanistikos mokyklos mokytojos Rūta Jautokienė ir Danutė Eidukienė sukūrė ir režisuoja vaidinimą „Gyvenimas bėga". Jame vaidina septintosios ir aštuntosios klasių mokiniai. Vaidinimo tema labai įdomi ir aktuali mūsų lietuvių dabartiniame gyvenime. Tai bus įdomi dalis tradiciniame baliuje lapkričio 14 d. Jaunimo centre.

x Gintas Zaranka ir Jonas Aleksa žadėjo atvykti į vakaronę penktadienį, lapkričio 6 d., 7 val. vak. Jaunimo centro mažojoje salėje. Visi matys ištraukas iš statomos „Legendos apie Geležinį Vilką", filmą „Partizanus" ir dar kitų filmų ir skaidrių.

x Dr. Algirdas ir dr. Genovaitė Maciūnai įteikė Balfo Chicagos apskrities valdybai rudens vajaus proga 300 dolerių lietuvių šalpos reikalams. Balfas dėkingas už šią auką.

x LB Melrose Park apylinkė šaukia visuotinį apylinkės narių susirinkimą. Susirinkimas bus lapkričio 8 d., sekmadienį, 2 val. p.p. Eagles salėje, 145 Broadway, Melrose Park. Po susirinkimo bus vaišės. Maloniai kviečiame visus dalyvauti.

x Dr. Kastyčio Juco pasikalbėjimas su dietiste apie sveikatą ir maistą bus šeštadienį, lapkričio 7 d., per radijo, banga 1490 AM. Programa vadinasi dr. Kas ir duodama anglų kalba.

x Šv. Kryžiaus ligoninės medicinos štabas išsirinko pirmininku dr. John A. Casertą vicepirmininku dr. Hari K. Rao, sekr. dr. Mariją Linienę ir ižd. dr. Juan Ugarte.

x Lietuvių Opera prašo visus, kurie dar neatsiuntė laimingųjų bilietų šakneles, jas tuoj pat sugrąžinti, nes laimėjimo diena jau čia pat — lapkričio 7 d. Operos baliaus metu Balzeko muziejaus Gintarė salėje. Prašome ir tuos, kurie negalėjo tų bilietų išplatinti, atsiųsti nors knygutes, nes jų reikia Operos valdybai. **Operos balius** rengiamas tam, kad Opera galėtų tęsti savo kultūrinę veiklą. Tad nuoširdžiai prašome dalyvauti baliuje ir vietas užsisakyti **Vaclovo Momkaus telefonu: 925-6193.**

(sk.)

x NAMŲ pirkimo paskolos tik 10.25% (fixed first mortgage). AUTOMOBILIŲ pirkimo paskolos tik 9.50%. **ASMENIŠKOS** paskolos tik 10.50%. Tik **KASOJE: Lithuanian Federal Credit Union, 2615 W. 71st Str., Chicago 60629. Tel. 598-1333 arba 737-2110.**

(sk.)

x Amerikos Lietuvių Romos katalikų kongresas šaukiamas Padėkos dienos savaitgalį ryšium su krikščionybės jubiliejaus iškilmėmis Chicagoje. Penktadienį, lapkričio 27 d., kongreso sesijos vyks Jaunimo centre. Penktadieno vidudienį autobusais bus vykstama į Šv. Jurgio bažnyčią, kur bus atnašaujamos šv. Mišios už pašaukimus. Šeštadienį pagrindinis dėmesys bus skiriamas persekiojimai Bažnyčiai Lietuvoje, vyks Marijos aukšt. mok. auditorijoje. Kongresui pasibaigus (apie 11:30 v. ryto) visi dalyviai procesija eis į Šv. M. Marijos Gimimo bažnyčią. Kongresą rengia Amerikos Lietuvių Romos katalikų federacija ir kviečia visuomenę dalyvauti programoje.

x LKVS Ramovė Chicagos skyriaus ramovėnai, talkinant D.L.K. Birutės draugijos centrinio skyriaus birutininkėms rengia nepriklausomos Lietuvos Kariuomenės atsikūrimo 69 metų sukakties minėjimą lapkričio 22 d., sekmadienį, Jaunimo centre.

x Platų straipsnį įsidėjo apie žurn. Stasį Piežą „Northwest Indiana Catholic" laikraštis spalio 25 d. laidoje. Ten papasakota, kad jis buvo „American" dienraščio redaktorius, kad dabar bendradarbiauja Starke apskr. „Leader" ir lietuvių „Drauge", kad jis vienintelis dar likęs gyvas žurnalistas, kuris matė ir aprašė keturis popiežius, lydėdamas į Romą Chicagos kardinolus. Prie straipsnio įdėta ir žurn. St. Piežos nuotrauka.

x Ištraukos iš statomos „Legendos apie Geležinį Vilką" bus rodomos penktadienį, lapkričio 6, 7 v.v. Jaunimo centro mažojoje salėje. Taip pat bus rodomas filmas „Partizanai". Antanas Kulbis savo filmams renkasi temas iš lietuvių istorijos ir legendų, o aktorius iš lietuviško jaunimo. Pasidžiaukit jaunų lietuvių profesionalų pastangomis išvesti lietuvišką turinį į amerikietišką filmų pasaulį.

x Lietuvių Jaunimo sąjungos Chicagos skyrius ruošia Padėkos dienos šokius su keturiais orkestrais (lietuviškais ir latviškais). Šokiai bus ketvirtadienį, lapkričio 26 d., 8 val. vak. Jaunimo centro didžiojoje ir mažojoje salėse.

x Šv. Vardo vyrų draugijos bendra šv. Komunija bus Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje per 8 val. šv. Mišias ateinantį sekmadienį, lapkričio 8 d. Po pamaldų nariams parapijos salėje bus pusryčiai ir trumpas susirinkimas.

x 600 metų Lietuvos Krikščionybės jubiliejaus minėjimo simfoninį koncertą atliks Lietuvių operos choras lapkričio 28 d. 7:30 val. vakaro Morton aukšt. mokykloje. Specialūs autobusai išvyks nuo Gimimo Šv. M. M. parapijos bažnyčios 69th St., ir So. Washtenaw Ave., 6 val. vak. ir sustos prie Nekalto Prasidėjimo parapijos bažnyčios 44th St. ir So. Kalifornijos 6:15 val. vak. paimti Brighton Parko lietuvius. Koncerto ir autobuso bilietus galima gauti N. ir J. Vaznelių-Gifts International parduotuvėje, 2501 W. 71st St., tel. 471-1424.

x A. a. kapitonas Pranas Žitkus įamžintas Tautos Fondo Lietuvos Laisvės iždе. Mirusiojo draugai, pagerbdami jo atminimą ir išreiškdami užuojautą jo šeimai, sudėjo Tautos Fondui 200 dol.

(sk.)

x Prašo atsiliepti Apoloniją Grabauskienę-Mackevičiūtę. Ieško: Grabauskienė, Kauno Marių g-vė 4, Vaišvidavos km., Ginionių paštas, Kauno rajonas.

(sk.)

Lietuvių Bendruomenės politinė konferencija Washingtone prie Baltųjų Rūmų spalio 23 d.
Nuotr. K. Ambrozaičio

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

SKUODIS APIE POGRINDŽIO SPAUDĄ

Jaunimo centro kavinėje „Ateities" akademinį savaitgalį penktadienio vakare, spalio 30 d., atidarė J. Pabedinskas. Padėkojo visiems aukomis ir darbu prisidėjusiems prie šio savaitgalio suorganizavimo. Kėlė reikalą dirbti visiems išvien glaudžiame sutarime. Iškėlė lietuvių sugebėjimus ir lietuvių atkaklią kovą dėl laisvės tėvynėje, kai neįsiveliant į prisitaikymą, pasiliekama ryžtingais patriotais. Pasveikino V. Skuodį ir jo šeimą. Pakvietė adv. S. Kuprį pravesti vakaronę. Invokaciją sukalbėjo prel. J. Prunskis.

Mind. Pleškys supažindino su Skuodžiu. Pažymėjo, kad buvo universiteto docentas, aiškus katalikas. Autorius daugelio straipsnių. Jo bute buvo pakartotinai daromos kratos. Buvo teisiamas su G. Iešmantu ir P. Pečeliūnu. Abudu šie baigę universitetą. Skuodis, Iešmantas ir Pečeliūnas buvo kaltinami dėl antitarybinių raštų. Kaltinamieji neprisipažino kaltais, nes reikalavo to, kas buvo teisėta. Visus nuteisė smarkiai, kaip žmogžudžiai Sovietų Sąjungoje nuteisiami. Skuodis buvo nuteistas 7 m. kalėti. Kiti kiek mažiau. Ir kalėjime Skuodis nebuvo pasyvus. Reiškė protestus prieš žmonių teisių laužymą. Buvo daug protestų dėl jų nuteisimo.

Prof. V. Skuodis savo paskaitoje „Lietuvių tautos fizinis ir dvasinis išlikimas" stengėsi klausytojus įvesti į lietuvių pogrindį. Pagyrė „Draugą", kurį jau jo tėvas prenumeravo. Džiaugėsi, kad išsivystė įvairios išeivių lietuvių veikimo formos. Jos rodo, kad tikima į Lietuvos prisikėlimą ir šviesią ateitį. Tikinčių į ateisiančią Lietuvos laisvę yra gausu pačioje Lietuvoje.

Daugiau sustojo prie pogrindžio spaudos. Dar lagery atvykęs iš okupuotos Lietuvos pareigūnas jam pareiškė, kad greit visa pogrindžio spauda bus sunaikinta. Bet jie to neįstengė padaryti.

Nuo 1968 m. Sovietų Sąjungoje kylant disidentinei veiklai, po kelerių metų išdygo Liet. Kat. Bažnyčios Kronika, kuri daug prisidėjo prie laisvės vilčių išlaikymo. Okupantas atkakliai bruka ateizmą ir vykdo nutautinimą. Skuodis apgailestavo, kad išeivijoje laikraščių tiražas mažėja. 1972 m. pasirodžius Liet. Kat. Bažn. Kronika buvo sutikta kaip kitados „Aušra". Kroniką skaito net ir nekatalikai. Kai Lietuvą pasiekė žinia, kaip plataus susidomėjimo laisvme pasaulyje susilaukė LKB Kronika, tas sukėlė entuziazmą. Okupantai ateistai dabar priversti gintis.

Viena iš pirmųjų dovanų atvykusiam į JAV V. Skuodžiui buvo LKB Kronika. Džiaugėsi, kad čia LKB Kronika išleidžiama keliomis kalbomis ir paskleidžiama po visą pasaulį. Kas numoja ranka į LKB Kroniką, nuomoja ranka ir į Lietuvos likimą. Kiekvieno lietuvio namuose LKB Kronika turi būti šalia Šv. Rašto. LKB Kronika yra svarbus ginklas už žmogaus laisvę. Akstinas leisti Kroniką buvo nuteisimas kun. Zdebskio, kun. Šeškevičiaus. Perrašinėti Kroniką mašinėlėmis Lietuvoje itin pavojinga — girdėti per plonas sienas. Viena moteris net perrašinėjo Kroniką pasistačiusi palapinę, bet ir ją susekė. Pasirodė ir naujas pogrindžio laikraštis „Aušra", kuri skelbė straipsnius, išryškindama politinę ir kultūrinę priespaudą. V. Skuodis pagyrė JAV-se išleistą pilną „Aušros" pakartojimą. Pogrindžio „Aušra" ir dabar eina. Atsiradė „Varpas", „Dievui ir tėvynei", „Rūpintojėlis". Juose buvo mažiau aštresnių politinių minčių. Buvo atgaivintas „Tiesos kelias". Tuo nepasitenkinant, atsirado „Laisvės šauklys", kurio pasirodė 4-5 numeriai, kol ji sunaikino.

Pogrindžio spauda visus sujudino. Paplito proklamacijos, imta iškelti vėliavas. Bet ir okupantas nesnaudė. Iškilo bylos, paslatingi nužudymai. Pasirodė ir „Perspektyvos". Tai buvo intelektualinis-politinis žurnalas, išleidžiamas kas mėnesį. Čia buvo ir panašu į eurokomunistų idėjas. Buvo keliamas reikalas Lietuvos atsiskyrimo nuo Sov. Sąjungos. Prie „Perspektyvų" jungėsi įvairios grupės. „Perspektyvos" išsilaikė iki 1982 m., „Perspektyvas" gynė ir „Alma Mater", kurios korespondentas buvo ir Skuodis. LKB Kronika atsiuntė „Perspektyvoms" paramą — įsigyti rašomas mašinėles. 1979 m. pasirodė „Pastogė", bet po antro numerio sustojo. „Vytis" tepasirodė su 4-5 numeriais ir buvo užgniaužta.

Buvo ir neperiodinių leidinių, pvz. apie lietuvius, patekusius į kitas respublikas. Buvo leidžiami „Lietuvos archyvo" numeriai. Leidžiami ne vien periodiniai leidiniai. Yra pasirodę apie 2000 atskirų leidinių. Kai pas latvius nebuvo nė vieno pogrindžio žurnalo, Lietuvoje ėjo 14, o Lenkijoje išėjo net apie 300, bet Lietuvoj daug sunkiau leisti pogrindžio spaudą. Dabar atsiranda Lietuvoje ir naujų pogrindžio žurnalų.

Nėra pagrindo manyti, kad Lietuvos pogrindžio spauda išnyks, bet ją lydės leidžiantiesiems kalėjimai, tremtis. Pogrindžio spauda rodo, mūsų patriotų lietuvių gyvastingumą, kuris reiškiasi ir išeivijoje. V. Skuodis parodė du savilaidos egzempliorius, kai pats autorius savo kūrinį išleidžia. Tuos du leidiniu V. Skuodis įteikė ateitininkų federacijos vadui J. Polikaičiui, nes to buvo prašęs pats autorius–įteikti ateitininkams.

Atsakinėdamas į klausimus, V. Skuodis pareiškė, kad nieko gero negalima laukti iš pasitarimų tarp vyskupų ir valdžios žmonių. Dabartinėse sąlygose pagal Skuodį geriau, kad valdžios postuose sėdi lietuviai, nors ir priversti įsirašyti į partiją, negu tas vietas užimtų rusai. Tarp atvykusių rusų yra visokių. Daug yra blogo charakterio, bet yra atsiųstų intelektualų, kurie gana žmoniški. O šnipų yra visur, kiekviename universiteto kurse po du. Apgailestavo, kad okupantas siunčia į kunigų seminariją kandidatus su komjaunuolio liudymais.

Lietuvoje mišrios šeimos nėra populiarus reiškinys. Jaunimas — lietuviai laikosi su lietuviais. Propaguojamas internacionalinis auklėjimas neturi aiškių rezultatų.

I. Skuodienė pareiškė, kad, areštavus vyrą, joms buvo baisu. Saugumas buvo įsiutęs. Saugumiečiai ir lietuvių dėmesys nukrypo į moteris, areštavus vyrą. Įtampos buvo. Žinojo, kad seka, bet sekimo duomenys nėra juridiniai. Žmonės įvairiais būdais padėjo. Okupantai norėjo šeimą skaldyti, bet išsilaikė vienumoje, nors buvo sunku. Skuodienė neturi vilties, kad dabar padėtis pagerėtų.

D. Skuodytė papasakojo, kad po tėvo arešto daugelis išsigando , bet pamažu atsirado tokių, kurie rodė užuojautas. Liko Lietuvoj draugų, bet nėra vilties juos kada pamatyti, ar gauti laiškų.

V. Skuodis pasisakė, kad lagery jie galėjo užsisakyti laikraščius. Jų gaudavo iš įvairių pavergtų kraštų ir pasidalindavo žiniomis. Valgyti ryte — sriuba, arbata, duona. Pietums sriuba ir košė. Vakare košė ir žuvies gabalėlis. Fizinio alkio nejautė, bet fiziologinio — taip, nes valgis nemaistingas. Galėjo nusipirkti saldainių, pigių konservų, bet vitaminų badas buvo žiaurus. Darbe siuvo pirštines. Normos labai didelės. Už jų neišpildymą bausdavo. Paskutiniu laikotarpiu Skuodis dirbo skalbykloje.

Pasibaigus paskaitai ir klausimams buvo užkandžiai. Vakaronę užbaigdamas Saulius Kuprys suminėjo matęs seniau iš Lietuvos atsiųstą Skuodžių nuotrauką, kur antroj pusėj buvo dukryčių įrašas: „Mes mažytės, kaip gėlytės, bet tėvelis didelis kaip namas". Tikrai — V. Skuodis didelis.

Vakaronėje dalyvių buvo pilna kavinės patalpa.

Juoz. Pr.

Jonas L. Paukštis vienbalsiai yra išrinktas Dariaus ir Girėno posto tarybos pirmininku spalio mėnesio susirinkime. Jis taip pat yra Lietuvos Vyčių 24 kuopos aktyvus narys ir išrinktas Vyčių Vidurio Amerikos distrikto pirmuoju viceprezidentu.

IŠ ARTI IR TOLI

JA VALSTYBĖSE

– Poetas Henrikas Nagys iš Montrealio atvyksta į Los Angeles ir savo poeziją skaitys literatūros vakare, kuriuos jau 22-ji metai ruošia Lietuvių Fronto bičiulių Los Angeles sambūris. Šiais metais sambūriui pirmininkauja dr. Zigmas Brinkis. Poetui Nagiui talkinti kviečiami vietos muzikos ir dailiojo žodžio menininkai.

- Viktoras Nakas, Lietuvių Informacijos centro Washingtono skyriaus vedėjas, lapkričio 22 d. atvyksta į Philadelphiją ir skaitys paskaitą Kristaus Karaliaus minėjime, kurį ruošia vietos ateitininkai. Visa Philadelphijos visuomenė maloniai kviečiama atsilankyti ir išgirsti šį jauną visuomenininką, pradėjusį darbą Washingtone su gražiausiu pasisekimu.

KUOPOS SUSIRINKIMAS

„Pliušku! Pliušku" — štai buvo tema pirmojo Prez. A. Stulginskio kuopos susirinkimo, kuris įvyko pas Kazlauskus Orland Parke. Kartu suėjo ir Lipniūno kuopos nariai. Smagiai visi praleido vakarą išdykaudami baseine, nors ir buvo nemažai uodų! Skaniai pavalgę visi susibūrė į vidų, kur tęsė rimtas dalis vakaro. Asta Kazlauskaitė pravedė susirinkimą, kuriame buvo iškelti patarimai šių metų veiklai.

Tuo pačiu ir buvo išrinkta nauja kuopos valdyba. Ją sudaro: Asta Kazlauskaitė ir Andrėja Damušytė — pirmininkės, Angelė Žvinakytė — sekretorė, Janė Shreckengost — iždininkė, Audra Mockaitytė — korespondentė ir Paulius Vasiliauskas — fotografas.

Jolanda Mockaitinė ir Jolanta Zubinienė vėl perėmė pareigas kaip kuopos globėjos. Kai buvo aišku, kad nebuvo jau kantrybės, visi vėl išbėgo į lauką, kur buvo sukrautas didelis laužas. Energingai buvo pravestos dainos ir šūkiai ir visi prisiminė tą mylimąją Dainavą. Vakaro gale sustojome aplink gęstančią ugnį ir sugiedojome giesmę. Buvo labai malonu matyti tiek daug žmonių, ypač naujų veidų!

Audra Mockaitytė

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. — 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v. r. iki 1 val. d.